ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 74ον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 1938. Ἀριθ. 1

ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

«Καὶ ᾠκοδόμησιν ἐκεῖ θυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον». (Γενέσ. ιβ' 7)

Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς ζωῆς τοῦ Ἀβραὰμ ἦτο ἡ σταθερὰ καὶ καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις ἐκζήτησις τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίας. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὑπακούων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός του, ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ ἐδείκνυεν εἰς αὐτόν, τὸ κυριώτερον μέλημά του ἦτο νὰ συγκοινωνῇ διαρκῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ παρ' Αὐτοῦ νὰ λαμβάνῃ ὁδηγίαν, θάρρος καὶ ἐνίσχυσιν. Τοιουτοτρόπως βλέπομεν τὸν Ἀβραὰμ οἰκοδομοῦντα θυσιαστήρια ἀνὰ τοὺς διαφόρους σταθμούς, τοὺς ὁποίους ἔκαμνε κατὰ τὰς περιπλανήσεις του, ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Πλησίον τῆς δρυὸς Μορέχ, ἐπὶ τοῦ ὄρους κατ' ἀνατολὰς τῆς Βαιθήλ, παρὰ τὰς δρῦς τοῦ Μαμβρῆ, ἐστήθησαν ἀλλεπαλλήλως θυσιαστήρια εἰς τὸν Κύριον κατὰ τὸν τύπον, καθ' ὃν ὁ Θεὸς εἶχεν ὁρίσει διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς Αὐτὸν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Γραφὴ δὲν ὁμιλεῖ περὶ ἄλλου τινος γεγονότος σπουδαιοτέρου διὰ τὸν Ἀβραὰμ καθ' ἑκάστην σταθμευσίν του, ὅσον περὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἔσπευδε νὰ οἰκοδομήσῃ θυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον καὶ νὰ ἐπικαλῆται ἐκεῖ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ.

Αἱ σταθμεύσεις αὗται ἀπετέλουν εὐκαιρίας σωματικῆς ἀναπαύσεως, ἀλλὰ καὶ πνευματικῆς περισυλλογῆς. Κατ' αὐτάς, εὑρισκόμενος πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου τὸ ὁποῖον ᾠκοδόμει εἰς τὸν Κύριον, ἀνελογίζετο τὴν χάριν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς τὸν ἐφύλαττε καὶ τὸν παρηκολούθει· ἠδύνατο ἐν τῇ ἡσυχίᾳ καὶ ἀναπαύσει νὰ ἀναμετρήσῃ τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ καὶ αὐθορμήτως νὰ ὑψώσῃ φωνὴν αἰνέσεως καὶ δοξολογίας πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις ἐλάμβανε τοσαύτην πρόνοιαν καὶ ἐδείκνυε τοιαύτην ἀγάπην πρὸς αὐτόν.

Ἀναλόγους σταθμεύσεις δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην ζωήν· ἀλλ' ἆρά γε πόσοι ἀκολουθοῦν τὸ παράδειγμα καὶ μιμοῦνται τὴν πίστιν, ἥτις ἐφώλευεν εἰς τὴν ἁπλῆν ἀλλὰ θερμὴν καρδίαν τοῦ Ἀβραάμ; Ἐκεῖνος ᾠκοδόμει θυσιαστήρια εἰς τὸν Κύριον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀτομικῆς του ἀνάγκης ὅπως ἐπικοινωνήσῃ μὲ Αὐτόν. Ἀλλὰ συγχρόνως ἔδιδε τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπερχομένους, οἵτινες ἐκαλοῦντο καὶ καλοῦνται εἰσέτι νὰ περιπατήσουν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς πίστεως τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἀβραάμ. Αἱ μεγάλαι σταθμεύσεις τῆς ζωῆς ἀποτελοῦν εὐκαιρίας μιμήσεως ἐκείνης καὶ ἀνεγέρσεως θυσιαστηρίων εἰς τὸν Κύριον πρὸς ἐκδήλωσιν εὐχαριστίας πρὸς Αὐτὸν καὶ ἐκζήτησιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὁδηγίας Αὐτοῦ.

Τοιαύτην στάθμευσιν διὰ πάντας γενικῶς τοὺς ἀνθρώπους ἀποτελεῖ ἡ εἴσοδος νέου ἔτους εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἡ μεγάλη πλειονότης θεωρεῖ τὴν χρονικὴν ταύτην μεταβολὴν ὡς εὐκαιρίαν διασκεδάσεων ἢ ὡς σταθμὸν οἰκονομικῆς ἀνασυνθέσεως. Δι' ἐκείνους ὅμως οἵτινες ἀκολουθοῦσι τὴν ὁδὸν τῆς ἐπὶ τὸν Θεὸν πίστεως καὶ τῆς παρ' Αὐτοῦ ἐξαρτήσεως, ἡ ἀνατολὴ νέου ἔτους εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς μακροθυμίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀποτελεῖ σταθμὸν πνευματικῆς περισυλλογῆς καὶ ἀνασυγκροτήσεως. Τὸ τυπικὸν θυσιαστήριον τοῦ Ἀβραὰμ ὑπεχώρησε πρὸ τῆς πραγματικότητος τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ἐκπληρώσεως τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Αἱ θυσίαι ἀντεκατεστάθησαν μὲ τὴν μοναδικὴν θυσίαν, τὴν σώζουσαν εἰς τὸ παντελές (Ἑβρ. ζ'. 27, ι'. 12). Ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν τοῦ καταργηθέντος θυσιαστηρίου δύναται νὰ οἰκοδομηθῇ παρ' ἑνὸς ἑκάστου ἐξ ἡμῶν ἓν ἄλλο θυσιαστήριον καὶ ἐπ' αὐτοῦ νὰ προσφερθῶσιν ἄλλης φύσεως θυσίαι, ἐνῷ διερχόμεθα τὸ κατώφλιον τῆς εἰσόδου μας εἰς τὸ νέον ἔτος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς κατηξίωσε νὰ φθάσωμεν.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ χαρακτηρίζει ἕκαστον πιστὸν ὡς λίθον ζῶντα, προωρισμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἵνα τοποθετηθῇ εἰς τὸ πνευματικὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ προσφέρῃ πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους εἰς τὸν Θεὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Α'. Πετρ. β'. 5).

Ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραάμ, δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν θυσίας, ἀλλὰ πνευματικὰς πλέον, πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ σταθμὸς τοῦ Νέου Ἔτους εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος εὐκαιρία ἵνα ὑψώσωμεν νέον θυσιαστήριον τοιούτων θυσιῶν πρὸς τὸν Κύριον. Τὸ βλέμμα μας στρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐκτείνεται πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ πιστότης τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη Αὐτοῦ, ἡ ἐλπίς, τὴν ὁποίαν ἐκχύνει εἰς τὰ βάθη τῶν ψυχῶν μας, αἱ ὑποσχέσεις Αὐτοῦ μὲ τὰς ὁποίας φωτίζει τὴν ὁδόν μας, εἶναι ἱκανοὶ λόγοι διὰ νὰ προσφέρωμεν εἰς Αὐτὸν τὰς πνευματικάς μας θυσίας διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄς ἐρευνήσωμεν εἰς τὰ βάθη τῶν ψυχῶν μας καὶ ἂς ἐκφέρωμεν ἐνώπιον Αὐτοῦ τὰς θυσίας μας ταύτας. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ὑποβοηθεῖ εἰς τὸ νὰ τὰς ἀναγνωρίσωμεν καὶ νὰ τὰς προσφέρωμεν μετὰ προθύμου καρδίας.

1) «Δι' Αὐτοῦ λοιπὸν ἂς ἀναφέρωμεν πάντοτε εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν αἰνέσεως, τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τὸ ὄνομα Αὐτοῦ» (Ἑβρ. ιγ'. 15). Πάντοτε μέν, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἐνῷ σταθμεύομεν ἀνὰ ἕκαστον σταθμὸν τῆς διαδοχῆς τῶν ἐτῶν, ἔχομεν λόγους διὰ τοὺς ὁποίους νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας διὰ τὰς ἀπείρους δωρεὰς τῆς χάριτος Αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἡ μακρὰ πεῖρα τοῦ παρελθόντος ἐπιβεβαιοῖ τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον καταβαίνει ἄνωθεν παρὰ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων. Τοιούτων δόσεων καὶ δωρημάτων εἶναι πλήρης ἡ ἀνθρωπίνη ζωή, ἀδιάφορον ἐὰν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἀγνωμοσύνης δὲν τὸ ἀναγνωρίζουν. Δι' ἐκείνους ὅμως οἵτινες ἔχουν ὀφαλμοὺς διὰ νὰ βλέπουν, ὁλόκληρος ἡ ζωή των φέρει τὰ ἴχνη τῆς Θείας χειρός, ἡ ὁποία τοὺς ὡδήγησε καὶ ὁδηγεῖ. Δυνάμεθα ἀληθῶς νὰ στήσωμεν λίθον ἀναμνήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, ὡς πάλαι ποτὲ

ἔπραξεν ὁ Σαμουὴλ καὶ νὰ ὀνομάσωμεν ἕκαστον σταθμὸν τῆς ζωῆς μας μὲ τὸ ὄνομα «Ἔβεν-ἔζερ, ἤτοι, μέχρι τοῦδε ἐβοήθησεν ἡμᾶς ὁ Κύριος» (Α΄ Σαμ. ζ΄. 12). Πρώτιστον καθῆκον, ἐν τῇ ἀναμετρήσει τῶν εὐλογιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς εἶναι ἡ θυσία τῆς ***αἰνέσεως*** καὶ τῆς ***εὐγνωμοσύνης.*** Μεταξὺ τῶν κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον προσφορῶν ἦτο καὶ ἡ εὐχαριστήριος προσφορὰ (Λευϊτ ζ΄. 12). Ἡ τοιαύτη προσφορὰ οὐδέποτε κατηργήθη. Τὰ προσφερόμενα ἀντικείμενα ἀντεκατεστάθησαν διὰ πνευματικῶν προσφορῶν, ἀλλ᾽ ὁ εὐχαριστήριος χαρακτὴρ οὐδαμῶς μετεβλήθη. Τοὐναντίον θερμοτέρα καὶ πλουσιωτέρα πρέπει νὰ ἀναβλύζῃ ἀπὸ τὰς ψυχάς μας ἡ αἴνεσις πρὸς τὸν Θεὸν διὰ πάσας τὰς εὐεργεσίας Αὐτοῦ. Ἡ προτροπὴ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι: «Θυσίασον εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος εἰς τὸν Ὕψιστον τὰς εὐχάς σου» (Ψαλμ. ν΄. 14). «Ὁ προσφέρων θυσίαν αἰνέσεως, οὗτος μὲ δοξάζει» (αὐτόθι 23). Ἂς ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ ἂς ἀνακράξωμεν πρὸς Αὐτόν: «Θέλω αἰνέσει τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐν ᾠδῇ, καὶ θέλω μεγαλύνει Αὐτὸν ἐν ὕμνοις. Τοῦτο βεβαίως θέλει ἀρέσει εἰς τὸν Κύριον ὑπὲρ μόσχον νέον» (Ψαλμ. ξθ΄. 30—31).

2) «Ἰδοὺ ἡ ὑποταγὴ εἶναι καλλιτέρα παρὰ τὴν θυσίαν· ἡ ὑπακοή, παρὰ τὸ πάχος τῶν κριῶν» (Α΄. Σαμ. ιε΄. 22).

Δευτέρα θυσία, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Θεὸν ἐπ᾽ εὐκαιρίᾳ τοῦ Νέου Ἔτους, εἶναι ***ἡ ὑποταγὴ εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ.*** Πολλοὶ εἶναι πρόθυμοι νὰ προσφέρουν κἄτι τι ἀπὸ τὸν πλοῦτόν των καὶ ἀπὸ τὰς γνώσεις των, ἀκόμη δὲ καὶ ἀπὸ τὰς ἀνέσεις των· διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διατηροῦν καὶ ἐπιφυλάττουν εἰς ἑαυτοὺς τὸ δικαίωμα νὰ διευθύνουν τὴν καρδίαν των καὶ νὰ ἐκπληροῦν τὸ ἰδικόν των θέλημα. Ἄλλοι πάλιν εἰς ὡρισμένας μόνον περιστάσεις καὶ καθ᾽ ὡρισμένον ποσοστὸν εἶναι διατεθειμένοι νὰ ὑπακούουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς προσκλήσεώς Του ἢ ὑπὸ ὅρους τινας νὰ κλίνουν τὴν καρδίαν των εἰς τὴν ὑποταγὴν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ. Τόσον ὅμως ἡ περίπτωσις τοῦ Ἀβραάμ, ὑπακούσαντος ἀνενδοιάστως εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γῆς του, ὅσον καὶ τὸ περιστατικὸν τοῦ Σαούλ, προτιθεμένου νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν ἀπηγορευμένην θυσίαν, μᾶς παρέχουν τὸ μάθημα τῆς εὐπροσδέκτου ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ. Ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ μορφὴν δούλου, διεκήρυξεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εὐαρεστεῖται εἰς θυσίας ὁλοκαυτωμάτων καὶ προσφορὰς περὶ ἁμαρτίας, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ δι᾽ Αὐτὸν ἀντικείμενον εὐφροσύνης, εἶναι ἡ ὑποταγὴ καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ θείου Αὐτοῦ θελήματος (Ἑβρ. ι΄. 6—7). Καθ᾽ ὁλόκληρον τὴν ζωήν Του ἠδύνατο νὰ εἴπῃ: «Δὲν μὲ ἀφῆκεν ὁ Πατὴρ μόνον· διότι ἐγὼ κάμνω πάντοτε τὰ ἀρεστὰ εἰς Αὐτὸν» (Ἰωάν. η΄. 29). Ἡ θυσία τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν Θεὸν κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις καὶ ἡ πρόθυμος ἀποδοχὴ τοῦ Θείου θελήματος Αὐτοῦ ὡς ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν λόγον Του, ἀποτελοῦν προσφορὰς εὐπροσδέκτους εἰς τὸν Θεόν, αἱ ὁποῖαι δὲν πρέπει νὰ λείπουν ποτὲ ἀπὸ τὸ πνευματικὸν θυσιαστήριον, τὸ ὁποῖον εἷς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔχει ἀνεγείρει εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. Ἡ μακροθυμία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν ὅπως κατὰ τὸ Νέον Ἔτος πληρέστερον καὶ

πιστότερον ἀποδεχθῶμεν εἰς τὴν ζωήν μας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐνδεχόμενον νὰ συγκρούεται τοῦτο πρὸς τὰς ἐνδομύχους διαθέσεις καὶ τοὺς πόθους τῆς καρδίας μας, ἀλλ᾽ ἂς πεισθῶμεν ἀπὸ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ὅτι καὶ αἱ διαθέσεις καὶ οἱ πόθοι μας ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἀπατηλοί· ἐνῷ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀγαθόν, εὐάρεστον καὶ τέλειον. Ἂς κλίνωμεν τὴν κεφαλὴν καὶ ἂς εἴπωμεν μετὰ προθυμίας εἰς τὸν οὐρανὸν ἡμῶν Πατέρα: «Οὐχὶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ Σόν!» Ἡ τοιαύτη συγκατάθεσις ἀποτελεῖ πνευματικὴν θυσίαν, τὴν καλλιτέραν καὶ εὐωδεστέραν τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ συγχρόνως ἀποτελεῖ τὸ προοίμιον τῆς μεγάλης νίκης τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς σαρκός, τῆς νέας δημιουργίας ἐν Χριστῷ κατὰ τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῆς ἁμαρτίας.

3) «Σᾶς παρακαλῶ λοιπόν, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, νὰ παραστήσητε τὰ σώματά σας θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν, ἥτις εἶναι ἡ λογική σας λατρεία». (Ρωμ. ιβ'. 1).

Πολλοὶ διαστέλλουν τὴν πνευματικὴν λατρείαν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς ***παραχωρήσεως*** τῆς ζωῆς των εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις της εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις ἐξηγόρασε καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμά των, διὰ νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Του. Θεωρητικῶς καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς πνευματικῆς κατανύξεως προσφέρουν λατρείαν καὶ δοξολογίαν εἰς τὸν Κύριον· ἀλλ᾽ ἐν τῇ πράξει καὶ τῇ καθημερινῇ ζωῇ τὸ σῶμά των, ὡς μέσον ἐκδηλώσεως τῶν ἐνεργειῶν τῆς ψυχῆς, ἀρνεῖται νὰ ὑπακούσῃ καὶ νὰ συμμορφώσῃ τὰς διαθέσεις του πρὸς ἐκείνας, ὑπὸ τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ ψυχή. Ἡ ἔννοια τῆς θυσίας δὲν περιλαμβάνει διὰ τὸ σῶμα εἰμὴ κακοπάθειαν, στερήσεις, καταστολὴν τῶν παθῶν καὶ κατανάλωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἄλλων. Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τῆς ὄψεως ταύτης ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς θυσίας. Ἡ θυσία ἔχει ἀντικειμενικὸν σκοπὸν καὶ προσφέρεται ἵνα ἐπιτύχῃ ***ἀνωτέρας εὐλογίας*** καὶ ***ὑπεροχώτερα πνευματικὰ κέρδη.*** Ὑπὸ τὴν πραγματικὴν καὶ τελικὴν ταύτην μορφήν της θυσία προσκαλεῖ τὸ σῶμα νὰ τὴν τροφοδοτήσῃ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι μόνον ὅταν ὁ Θεὸς δοξάζηται διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος ἡμῶν, εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κατακτήσεως ἀνωτέρων πνευματικῶν ἐπιπέδων, ἀπὸ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ εὐαρεστήσωμεν εἰς τὸν Θεὸν κατὰ πάντα. Ἡ ἐν ὀνόματι τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ παράκλησις τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου εἰς τὸ νὰ παραστήσωμεν τὰ σώματά μας θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν καὶ εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν, ἀποβλέπει εἰς τὸν ἀφθονώτερον πλουτισμὸν τῆς ζωῆς μας καὶ εἰς τὰ ἀνεκτίμητα κέρδη, τὰ ὁποῖα παρακολουθοῦν τὴν εἰς τὸν Θεὸν ἀνεπιφύλακτον καὶ τελείαν παραχώρησιν τοῦ πιστοῦ. Ἡ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου πρόσδεσις αὐτοῦ τούτου τοῦ σώματός μας καὶ ἡ προσφορὰ εἰς τὸν Θεὸν ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς μας, διὰ νὰ συνεργῶσιν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πανσόφων Αὐτοῦ σχεδίων καὶ σκοπῶν, ἀποτελοῦσι τὸν μόνον τρόπον, καθ᾽ ὃν δυνάμεθα νὰ λατρεύσωμεν τὸν Θεὸν ὡς λογικὰ ὄντα, συναισθανόμενα τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς ἐπὶ Σταυροῦ θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Μία ἔρευνα εἰς τὴν ζωήν μας κατὰ τὰς ἡσύχους ὥρας τῆς περισυλλογῆς θὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ἐλάχιστα ψιχία ἀπὸ τὴν ὕπαρξίν μας παρεχωρήσαμεν μέχρι τοῦδε εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν πρὸς Αὐτὸν λατρείαν μας. Τὸ μεγα-

λήτερον μέρος τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας, αἱ σπουδαιότεραι ἀρτηρίαι τῶν σκέψεων καὶ τῶν πόθων μας, τὸ πλεῖστον τῶν δυνάμεών μας εὑρίσκονται ἀκόμη μακρὰν πάσης ἐπαφῆς μὲ τὸ θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι δίκαιον καὶ πρέπον νὰ προσφέρηται ἡ λογικὴ λατρεία.

Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης αὐτοτελείας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ παρατηρουμένη πνευματικὴ καχεξία καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ πνευματικοῦ τόνου ἐν τῇ ζωῇ μας. Πρὸ τῆς θυσίας ὑποχωροῦμεν καὶ ἡ λατρεία μας πρὸς τὸν Θεὸν παραμένει θεωρητική. Ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀγωνίζεται νὰ μᾶς καταπείσῃ ὅτι ἡ ***παραχώρησις εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς εὐλογίας*** καὶ ἡ ζῶσα θυσία τοῦ ὑπηρετοῦντος τὰ Θεῖα σχέδια σώματος, ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα ἥτις ἀνοίγει τὰς θύρας διὰ τὴν πλουσίαν εἴσοδον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐὰν ἀναγνωρίζωμεν, ἐνῷ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνατολὴν νέου ἔτους τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ὅτι κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀβραὰμ εἶναι δίκαιον νὰ ἐγείρωμεν θυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον, ἃς μὴ ἀμελήσωμεν καὶ ἃς μὴ διστάσωμεν νὰ προσφέρωμεν ἐπ᾽ αὐτοῦ καὶ τὰ σώματά μας—τὴν ὑλικήν, ἔμπρακτον ζωήν μας ἐπὶ τῆς γῆς, παραλλήλως πρὸς τὴν αἴνεσιν καὶ τὴν ὑπακοήν μας. Μέχρι σήμερον ὑπηρετήσαμεν διὰ τοῦ σώματός μας τὸ ἐγώ μας καὶ τὰς ὀρέξεις μας. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀντιληφθῶμεν πληρέστερον τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἀπολυτρωτικῆς δυνάμεως τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐσώθημεν διὰ νὰ ὑπηρετήσωμεν. Ἐξηγοράσθημεν διὰ νὰ παραχωρήσωμεν. Ἐλάβομεν διὰ νὰ προσφέρωμεν. Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν δαπανῶντες τὸ νέον τοῦτο ἔτος διὰ τοὺς ἑαυτούς μας, πρὶν ἢ καταστρώσωμεν σχέδια καὶ ριφθῶμεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἃς μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ὑπὲρ πάντα προέχει ἡ ὑποχρέωσις νὰ οἰκοδομήσωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ μας θυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον. Ἐκεῖ ἃς ἐπικαλεσθῶμεν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἃς προσφέρωμεν τὰς πνευματικὰς καὶ λογικὰς θυσίας μας πρὸς Αὐτὸν καὶ ἃς προσκαλέσωμεν καὶ ἄλλους εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀποδόσεως καὶ παραχωρήσεως τῆς ζωῆς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν δι᾽ ἕνα ἕκαστον ἐξηγόρασεν ὁ Χριστός.

Εἴθε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐργασθῇ εἰς τὰς ψυχάς μας, ὥστε ὄντως νὰ προσφέρωμεν εἰς Αὐτόν, ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, θυσίας εὐαρέστους καὶ εὐπροσδέκτους ἀπὸ καρδίας προθύμου καὶ εὐγνώμονος! Ἀμήν.

Χανία. ***Γ. Ε. Π.***

— Ὁ Γλάδστων, πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, τὸν ὁποῖον οἱ σύγχρονοί του ὠνόμαζον «τὸν Μεγάλον Γέροντα τῆς Ἀγγλίας», ἦτο, ὡς γνωστόν, ἀνὴρ εὐσεβέστατος. Διεκρίνετο δὲ διὰ τὴν ψυχικήν του γαλήνην. Πλησίον εἰς τὴν κλίνην τοῦ κοιτῶνός του εἶχεν ἀνηρτημένον ἐντὸς μεγάλου πλαισίου τὸ ἑξῆς ρητὸν τοῦ προφήτου Ἠσαΐου: «Θέλεις φυλάξει ἐν τελείᾳ εἰρήνῃ ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα ἐπιστηρίζεται ἐπὶ Σέ, διότι ἐπὶ Σὲ θαρρεῖ» (Ἠσα. κϛ΄. 3). Πόσοι ἆρά γε ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν τοῦ κόσμου σήμερον ἔχουν τὴν εἰρήνην ταύτην;

ΑΝΑΓΚΗ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

«Ἐπληρώθη ὁ καιρὸς καὶ ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε εἰς τὸ εὐαγγέλιον». *Μάρκ. α΄. 15.*

Ὁ Παγκόσμιος Εὐαγγελικὸς Σύνδεσμος, ὅστις διοργανώνει κατ' ἔτος τὰς παγκοσμίους συμπροσευχὰς τὴν πρώτην ἑβδομάδα τοῦ Νέου Ἔτους, προτείνει τὸ θέμα τοῦτο ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῶν σημερινῶν μας σκέψεων.

Εἶναι λίαν ἐπίκαιρον τὸ θέμα, πρῶτον μὲν διότι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Νέου Ἔτους, ἥτις εἶναι μία ἐποχὴ ἀνασκοπήσεως τοῦ παρελθόντος καὶ ἀποφάσεων διὰ τὸ μέλλον· δεύτερον δὲ διότι ὁλόκληρος ὁ κόσμος εὑρίσκεται σήμερον πρὸ μιᾶς νευρικότητος, ἥτις κατέλαβεν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς λόγῳ τῆς ἁμαρτίας, ἐκ τῆς ὁποίας φυσικῶς προέρχονται πᾶσαι αἱ ἔριδες, οἱ ἐγωϊσμοί, οἱ διαπληκτισμοί, οἵτινες γεννῶσι τὰς ἀκαταστασίας καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς συγκρούσεις μεταξὺ τῶν λαῶν.

Εἶναι λοιπὸν ἐπίκαιρον διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, ἀνασκοποῦντες καὶ εὑρίσκοντες τὰς αἰτίας τῆς κακοδαιμονίας καὶ τῆς δυστυχίας τοῦ κόσμου, νὰ ταπεινωθῶμεν—«νὰ μετανοήσωμεν πιστεύοντες εἰς τὸ Εὐαγγέλιον»—διὰ νὰ ἔλθωσιν ἡμέραι ἀναψυχῆς καὶ πνευματικῆς ἀνακουφίσεως.

Εἶναι ἀδύνατον ὁ κόσμος νὰ ὀρθοποδήσῃ, εἰ μὴ μόνον διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ ἐφευρέσεις ἔχουν λάβει τοιαύτην ἐπέκτασιν, ὥστε ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ αἱ ἀποστάσεις ἐδαμάσθησαν καὶ παρέχουν σήμερον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνῇ κανεὶς μὲ ὅλον τὸν κόσμον καθήμενος ἀναπαυτικῶς εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐν τούτοις, ποία ὑπῆρξεν ἡ βελτίωσις τῆς ἠθικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν ὄντως ἐκπληκτικῶν ἀνακαλύψεων τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων;

Ἐνῷ αἱ ἐφευρέσεις αὗται καὶ ἡ ἐν γένει ἐπιστημονικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδος ὤφειλε νὰ καταστήσῃ εἰρηνικωτέραν τὴν ζωὴν τῶν ἐθνῶν καὶ πραγματικωτέραν τὴν μετ' ἀλλήλων συνεννόησιν, αὐταὶ αὗται αἱ ἐφευρέσεις καὶ αἱ πρόοδοι κατέστησαν πλέον ἐπικίνδυνον τὴν διαβίωσιν, διότι δὲν γνωρίζομεν πότε θὰ ἐκσπάσῃ ἡ θύελλα ἑνὸς πολέμου ἐξοντώσεως καὶ κατὰ ποῖον τρόπον θὰ κατορθώσῃ νὰ διαφύγῃ τὴν πλήμμυραν, ἡ ὁποία θὰ παρασύρῃ πᾶν τὸ προστυχόν.

Αἱ σχέσεις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν δὲν ἔγιναν ἐγκαρδιώτεραι καὶ εἰλικρινέστεραι διὰ τῆς προόδου ταύτης· τοὐναντίον, ἄτομα καὶ κοινωνίαι καὶ λαοὶ καὶ ἔθνη ὑποβλέπονται καὶ ἐργάζονται ἐναντίον ἀλλήλων. Περισσότερον ἢ ποτὲ ἄλλοτε ποῖος εἶναι ἱκανὸς ν' ἀναχαιτίσῃ τὸ ρεῦμα τοῦτο τῆς ἀλληλοεξοντώσεως, ἀφοῦ οὔτε τὰ γράμματα οὔτε αἱ τέχναι οὔτε ἄλλη τις δύναμις ἠδυνήθη νὰ τὸ πράξῃ; Τὸ μόνον καταφύγιον εἶναι ὁ Κύριος. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπέμβασιν Αὐτοῦ πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ἀπαιτοῦνται μερικὰ πράγματα, βάσις τῶν ὁποίων εἶναι τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ: «... Μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον», εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐξέτασιν προβαίνομεν.

I. *Μετάνοια.*

Ἡ μετάνοια προϋποθέτει μίαν ζωήν, ἡ ὁποία δὲν ἱκανοποίησε τὸν ἄνθρωπον, διότι ἦτο ζωὴ ἁμαρτίας καὶ κοσμικότητος. Αἱ συνθῆκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῶμεν, εἶναι τοιαῦται, ὥστε θέλοντες καὶ μὴ εὑρισκόμεθα εἰς διηνεκῆ σχέσιν μὲ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Εἴτε ἐξ ὑπαιτιότητος ἡμῶν τῶν ἰδίων εἴτε ἐξ ὑπαιτιότητος ἄλλων, εἴμεθα μολυσμένοι μὲ πολλῶν εἰδῶν ἁμαρτίας—ἐγωϊσμόν, περιφρόνησιν τῶν ἄλλων, καταλαλιάς, ἰδιοτελείας, συμφεροντολογίας, ἀδικαιολογήτους πράξεις καὶ τόσα ἄλλα, τὰ ὁποῖα μᾶς ταπεινώνουν τόσον ἐνώπιον τῶν ἄλλων, ὅσον καὶ ἐνώπιον ἡμῶν αὐτῶν καὶ συνεπῶς καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγον ἀνωτέρω περὶ τῆς σχέσεως τῶν διαφόρων ἐθνῶν πρὸς ἄλληλα. Μήπως ὅμως ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν ἐκείνη ἡ εἰλικρινὴς ἡ ἐγκάρδιος σχέσις, δι᾿ ἧς ἡ εἰρήνη καὶ ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη μεταξύ των νὰ ἦναι ἐξησφαλισμέναι; Τίς πταίει διὰ τὴν κατάστασιν αὐτήν; Ἴσως θὰ ἔλεγέ τις, πταίει ὁ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι ἐξ ἴσου πταίει καὶ ὁ καλούμενος Χριστιανός. Διότι κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου, ἐὰν ὁ Χριστιανὸς εὑρίσκετο εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο Χριστιανικὸν ἐπίπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν θέλει ὁ Χριστός, μοὶ φαίνεται, λέγω, ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἄνθρωπος μὲ κοσμικὸν φρόνημα. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς κοινωνίας μας καὶ τοῦ κόσμου ἐν γένει εἴμεθα ἔνοχοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστιανοὶ τοῦ πνεύματος καὶ Χριστιανοὶ μὲ τὸ φρόνημα τοῦ κόσμου. Ἡ ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς καὶ τῆς εὐθύνης μας πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγῇ πλησίον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀποτείνει εἰς πάντας τὰς αὐτὰς λέξεις: «Ἐπληρώθη ὁ καιρὸς καὶ ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε λοιπὸν καὶ πιστεύετε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον».

Τότε κατ᾿ ἄλλον τρόπον ἐπληρώθη ὁ καιρὸς καὶ ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· σήμερον ὅλως διάφορος εἶναι ἡ πλήρωσις τοῦ καιροῦ καὶ προσέγγυσις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τότε ἐπρόκειτο περὶ τῆς ταπεινῆς ἐμφανίσεως τοῦ Σωτῆρος, ἡ ὁποία ἐκορυφώθη εἰς τὸν Σταυρὸν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Σήμερον προσμένει ὁ Χριστιανικὸς κόσμος τὴν ἔνδοξον ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον. Ἐὰν δὲ τότε ἐζητεῖτο μετάνοια καὶ πίστις εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, τώρα πολὺ περισσότερον, διότι τὸ κακὸν ἐπερίσσευσεν καὶ ὁ Πονηρὸς ἐπιδιώκει νὰ παρασύρῃ εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ. Καθ᾿ ἑκάστην ἡμέραν νέα λάθη, νέα σφάλματα, νέας ἀδυναμίας, νέα παραπτώματα ἀνακαλύπτομεν εἰς ἑαυτούς, καὶ ἔχομεν ἀνάγκην ταπεινώσεως καὶ μετανοίας· ἔχομεν ἀνάγκην διακοπῆς πάσης σχέσεως ἡμῶν πρὸς τὸ παρελθόν, πρὸ πάντων ἐὰν τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο εἶναι μολυσμένον μὲ ἁμαρτίαν οἱασδήποτε μορφῆς. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν μὲ τὴν ἁμαρτίαν οὔτε ἡμεῖς νὰ εὐημερήσωμεν οὔτε ὁ κόσμος. Μὲ τὸν Ἰώβ, ὅστις εἶδε τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου, ἃς ἀνακράξωμεν καὶ ἡμεῖς: «Ἤκουον περὶ σοῦ μὲ τὴν ἀκοὴν τοῦ ὠτίου, ἀλλὰ τώρα ὁ ὀφθαλμός μου σὲ βλέπει· διὰ τοῦτο βδελύττομαι ἐμαυτὸν καὶ μετανοῶ ἐν χώματι καὶ σποδῷ» (Ἰὼβ μβ′. 5, 6).

Ὅσῳ προχωροῦμεν εἰς πνευματικὴν ζωὴν καὶ βλέπομεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως τὸν ἅγιον χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ, τὴν ἄπειρον ἀγάπην καὶ μακροθυ-

μίαν Του πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀντὶ νὰ καυχώμεθα ἢ νὰ περιφρονῶμεν τοὺς ἄλλους, ἂς ἐπαναλάβωμεν τοὺς λόγους τοῦ Ἰώβ.

II. ***Πίστις.***

Μετάνοια καὶ πίστις εἶναι ἀχώριστα καὶ συμπληρωματικὰ ἀλλήλων. Χωρὶς μετάνοιαν δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς πίστιν δὲν δυνάμεθα νὰ μετανοήσωμεν. Ὅ,τι λέγει ἐνταῦθα ὁ Χριστὸς ἐπανελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων πρὸς τὰ πλήθη, τὰ ὁποῖα τοὺς ἠκροῶντο καὶ ἐξέβαλλον τὴν ἀπέλπιδα ἐκείνην κραυγήν: «Τί πρέπει νὰ κάμωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί;» «Μετανοεῖτε καὶ πιστεύσατε», ἦτο ἡ ἀπάντησις. Ἂν καὶ ὡς εἴπομεν, ἀμφότερα ταῦτα εἶναι στενώτατα συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα καὶ συνεπῶς ἀχώριστα, θὰ ἠδυνάμεθα, πρὸς σαφεστέραν κατανόησιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς σημασίας των, νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ πίστις εἶναι τὸ θετικὸν καὶ ἡ μετάνοια τὸ ἀρνητικὸν μέρος τῆς ἐπεστραμμένης πρὸς τὸν Χριστὸν ζωῆς.

Διὰ τῆς ***μετανοίας*** ἀπαρνούμεθα ὅλον τὸ παρελθὸν καὶ τὸ ἀποκηρύττομεν, διὰ τῆς ***πίστεως*** ἀποδεχόμεθα τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του εἰς τὴν ζωήν μας καὶ τὸν ἐξωτερικεύομεν.

Ἡ θετικὴ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἐκδηλοῦται διὰ τῆς πίστεως. Ἡ ζωὴ ἡμῶν ὁλόκληρος στηρίζεται ἐπὶ τῆς πίστεως—πίστεως εἰς τὴν οἰκογένειαν, πίστεως εἰς τὴν ἐργασίαν, πίστεως εἰς τὰς συναλλαγάς μας, πίστεως εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ εἰς πᾶσαν κατάστασιν· πίστεως ὅμως πηγαζούσης ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του πίστεως.

Ὁ ἐγκαταλείψας τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐργαζόμενος μεταξὺ τῶν συναμαρτωλῶν του ἀνθρώπων, ἵνα καὶ οὗτοι ἐγκαταλείψωσι τὴν ἁμαρτίαν καὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Χριστόν, εἶναι ὁ ἀληθῶς μετανοήσας καὶ ζῶν τὴν ζωὴν τῆς πίστεως ἐν ἁγιασμῷ καὶ πραγματικῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Πῶς θὰ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου; ἐρωτᾷ ὁ καθείς. Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις: Πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ ὁ καθεὶς τὴν ἁμαρτίαν δι' εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του· μόνον οὕτω πως θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ζῇ εὐτυχὴς ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ καὶ νὰ εὐδαιμονήσῃ τελείως καὶ ἐν οὐρανοῖς.

Μερικοὶ Γερμανοὶ ζητοῦν Γερμανὸν Χριστὸν καὶ δέν θέλουν νὰ ὑπακούουν εἰς τὰς ἐπιταγὰς ἑνὸς Ἑβραίου, ὡς νομίζουν, Χριστοῦ· ἀλλ' οἱ εἰλικρινῶς μετανοήσαντες καὶ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του δὲν θὰ λείψουν ποτὲ οὔτε ἀπὸ τὴν Γερμανίαν οὔτε καὶ ἀπὸ τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον, οἱ ὁποῖοι θὰ διαμαρτυρηθοῦν διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτὴν καὶ μέχρι θανάτου ἡνωμένοι μὲ τὸν Χριστὸν καὶ μὲ τοὺς ἐξ Ἑβραίων καὶ ἐξ ἐθνικῶν Χριστιανούς, θὰ διακηρύττουν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακουήν των εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

III. ***Τὸ Εὐαγγέλιον.***

Τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπως εἶναι διατυπωμένη ἡ λέξις εἰς τὸ ἐδάφιόν μας, σημαίνει τὴν ***καλὴν ἀγγελίαν.*** Ἡ δὲ καλὴ ἀγγελία εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένη μὲ τὸν ὁμιλοῦντα—μὲ τὸν Χριστόν, ὅστις εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον.

α) Αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ μεγάλη ἀγγελία ἡ διδομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἡ εἰρήνη μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀποστάτου ἀνθρώπου ἐπραγματοποιήθη, τὸ χάσμα ἐγεφυρώθη,—τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ἐξηλείφθη, ὁ κεκλεισμένος οὐρανὸς ἠνοίχθη καὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ θύρα πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Πατρὸς ἔχουν ἤδη ἐξασφαλισθῆ διὰ πάντα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

β) Αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον πληροφορεῖ συγχρόνως καὶ περὶ τοῦ ὅτι ὅλοι οἱ φραγμοί, οἱ χωρίζοντες ἀπ' ἀλλήλων ἄτομα, λαούς, φυλάς, ἔθνη καὶ γλώσσας εἰς ἐχθρικὰ στρατόπεδα κατηργήθησαν καὶ κατεστράφησαν διὰ τοῦ Χριστοῦ· ὥστε τοῦ λοιποῦ δὲν διαιρεῖται ὁ κόσμος εἰς ἐκλεκτοὺς καὶ μὴ ἐκλεκτοὺς λαούς, ἀλλ' ἀποτελεῖ μίαν ἁμαρτωλὴν ἀνθρωπότητα, ἔχουσαν ἀνάγκην Σωτῆρος. Καὶ τὸν Σωτῆρα τοῦτον τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Πατὴρ Θεὸς διὰ νὰ γευθῇ θάνατον ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου καὶ νὰ φέρῃ τοὺς πάντας ὑποτελεῖς εἰς τὸ θέλημα καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπάρχει πλέον Ἰουδαῖος ἢ Ἕλλην, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν εἶναι ὁ Χριστός.

γ) Τὸ Εὐαγγέλιον αὐτό, ὅπως τὸ πάλαι, οὕτω καὶ σήμερον ὑπόσχεται νὰ φέρῃ πάντας τοὺς λαοὺς εἰς μίαν κοινὴν συνεργασίαν διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, διὰ τὴν συνεννόησιν τῶν ἐθνῶν μετ' ἀλλήλων, ἀρκεῖ μόνον πάντες οἱ λαοὶ νὰ μετανοήσουν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον, ἐργαζόμενοι εἰλικρινῶς μετ' ἀλλήλων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς καλλιτέρας αὔριον.

Ποῖον εἶναι τὸ ἐνδεδειγμένον μέρος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο; Δὲν εἶναι ἄλλο ἐκτὸς τοῦ διαλαμβανομένου εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον. Διότι ἀρκετὰ ἔχει παραμεληθῆ καὶ παραγνωρισθῆ ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀπὸ τὸν Χριστιανικὸν κόσμον, ὅστις ἀντὶ νὰ ἀποτελῇ, ὡς ὁ Χριστός, στοιχεῖον ἑνωτικὸν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἰδανικοῦ, συνετέλεσε μᾶλλον εἰς χωρισμὸν καὶ διάστασιν, καὶ κατήντησεν νὰ ἦναι διαλυτικὸν στοιχεῖον ἕνεκα τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς μισαλλοδοξίας του, φθάσας μέχρι τοῦ σημείου νὰ δοξολογῇ ὅταν ἐσφάζοντο καὶ κατεστρέφοντο χιλιάδες ἀνθρώπων πιστεύοντες εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του. Εἶναι καιρὸς—καὶ ὁ καιρὸς ἐπείγει, διότι τὰ πράγματα τείνουν πρὸς τὸ τέλος των—νὰ συνέλθῃ ὁ Χριστιανικὸς κόσμος καὶ νὰ μετανοήσῃ, πιστεύων πράγματι εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον μὲ τὰ χείλη πρεσβεύει, καὶ συνεργαζόμενος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μεγάλων ἰδεωδῶν, ἅτινα κηρύττει καὶ ἐμπνέει τὸ Εὐαγγέλιον.

Εἴθε νὰ ἦναι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα αὕτη πρὸς αἰώνιον δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου του! Ἀμήν.

(Λόγος κηρυχθεὶς τῇ 7 Ἰανουαρίου 1934) † *Π. Γ. Λογγινίδης.*

Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

«Ἐν τῷ κόσμῳ θέλετε ἔχει θλῖψιν».
(Ἰωαν. ις'. 33)

«Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν θέλω εἰπεῖ, Χαίρετε». (Φιλ. δ' 4)

Τὰ ἀνωτέρω χωρία τῆς Ἁγ. Γραφῆς φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως τελοῦντα εἰς ἀδυσώπητον πρὸς ἄλληλα ἀντίθεσιν, φαίνονται ὡς νὰ ἦναι τὸ ἓν ἡ ἄρνησις τοῦ ἑτέρου. Εἰς τὸ δεύτερον ὁ Ἀπ, Παῦλος παραγγέλλει τοὺς ἀναγνώστας του νὰ χαίρουν. Ἡ αὐτὴ παραγγελία εἶχε δοθῇ καὶ εἰς ἄλλας ἐπιστολάς του, εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν περίστασιν ἡ ἐντολὴ δίδεται μὲ ἰδιαιτέραν ζωηρότητα. «***Πάλιν θέλω εἰπεῖ, χαίρετε***». Τί ἄλλο σημαίνει ἡ ἔντονος αὕτη ἐπανάληψις, εἰμὴ τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν, ἣν εἶχεν ὁ Παῦλος, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς χαρᾶς διὰ τὸν μαθητὴν τοῦ Χριστοῦ;

Ἡ παραγγελία ὅμως αὕτη τοῦ Ἀπ. Παύλου ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν προειδοποίησιν, ἣν ἀπηύθυνεν ὁ Κύριός μας πρὸς τοὺς μαθητάς Του ὀλίγον πρὶν ἐγκαταλείψουν τὸ ἀνώγειον κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην νύκτα. «***Ἐν τῷ κόσμῳ θέλετε ἔχει θλῖψιν***». Πῶς τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα νὰ συμβιβασθοῦν; Ἐὰν ἦναι ἀληθεῖς οἱ λόγοι τοῦ Ἰ. Χριστοῦ ὅτι οἱ ὀπαδοί Του ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θὰ ἔχουν θλῖψιν, καὶ ὅλοι ἐκ πείρας γνωρίζομεν ὅτι εἶναι ἀληθεῖς, τότε παράλογον ἐντολὴν ἔδιδεν ὁ Ἀπ. Παῦλος εἰς τοὺς ἀναγνώστας του; Ὅτι δὲν ἦτο παράλογος ἡ ἐντολή, καὶ ὅτι ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐτέλει ἐν ἐπιγνώσει τῆς μεγάλης ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προεῖπεν εἰς τοὺς μαθητάς Του, καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι εἰς ἄλλην ἐπιστολήν του συζευγνύει κατὰ θαυμαστὸν τρόπον τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα—τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην. Εἰς τὴν Β'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν του περιγράφων τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν λέγει ὅτι οὗτοι εἶναι «***ὡς λυπούμενοι, πάντοτε ὅμως χαίροντες***». Τί ἄλλο σημαίνει ἡ σύζευξις τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων, εἰμὴ ὅτι εἰς τὸν νοῦν τοῦ Παύλου δὲν παρῆγον τὴν ὀξεῖαν ἀντίθεσιν, τὴν ὁποίαν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐμφανίζουν; Τοῦτο ἄλλως τε μαρτυρεῖ ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὸ μαρτυροῦν αὐταὶ αὗται αἱ συνθῆκαι, ὑφ' ἃς ἐδόθη ἡ ἀνωτέρω ἐντολή. Διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ Παύλου ἐχάραττε τὰς λέξεις ταύτας, εἰς τὸν καρπὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρός του ἦτο προσηρμοσμένος εἰς σιδηροῦς κρῖκος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκρέματο μιὰ μακρὰ ἅλυσις. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῆς φυλακῆς, καὶ τὴν ἐντολὴν τῆς χαρᾶς τὴν ἔδωκεν ὁ Παῦλος «ἐν τοῖς δεσμοῖς του». Καὶ ὅμως τὰ δεσμὰ ταῦτα καὶ ἡ ταλαιπωρία των καὶ τὸ σκοτεινὸν ἄδηλον τῆς ἐπαύριον ὄχι μόνον δὲν φαίνονται νὰ ἀντιμάχωνται τὴν ἐσωτερικὴν χαρὰν τοῦ Παύλου, ἀλλὰ τοὐναντίον φαίνονται ὡς νὰ τὴν ἐνισχύουν, καὶ τὸν ἀναγκάζουν νὰ ἐπαναλάβῃ ἔτι ἐντονώτερον: «***Πάλιν θέλω εἰπεῖ, χαίρετε***».

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ χαρὰ τοῦ Χριστιανοῦ κἄτι τὸ παράλογον. Ἔχει τοὺς κανόνας, οἱ ὁποῖοι τὴν διέπουν. Καὶ εἶναι οἱ κανόνες οὗτοι οἱ ἴδιοι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν χαρὰν τοῦ κόσμου, πλὴν μὲ πνευματικὴν ἐφαρ-

μογήν. Ἂς ἐξετάσωμεν μερικὰς ἐκ τῶν πηγῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Χριστιανὸς ἀντλεῖ τὴν χαράν του, ἔχοντες πάντοτε ὑπ᾿ ὄψιν ὅτι ὅσον ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ θλῖψις ποτὲ δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν ζωήν μας, ἄλλο τόσον εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ πραγματικὴ χαρὰ εἶναι ἡ παντοτεινὴ καὶ ἀναφαίρετος κληρονομία μας.

Πρῶτον, ὁ Χριστιανὸς χαίρει διότι καθημερινῶς ἔχει κἄτι νέον νὰ ***ἀποκτήσῃ***. Ἡ ἀπόκτησις, ὁ πλοῦτος εἶναι σπουδαιότατος παράγων εὐτυχίας. Θεωρεῖται μάλιστα τόσον σπουδαῖος, ὥστε ὁ κοινὸς ἄνθρωπος ἔχει ἐφεύρει ἓν ἁπλοῦν καὶ εὔκολον μέτρον εὐτυχίας. Ὅσον περισσότερα ἔχεις, τόσον εὐτυχέστερος πρέπει νὰ ἦσαι. Εἰς τὸν παράγοντα ὅμως τοῦτον τῆς εὐτυχίας συνηθέστατα διαπράττεται ἓν βασικὸν λάθος. Λησμονεῖ ὁ ἄνθρωπος ποίων ἀκριβῶς πραγμάτων ἡ ἀπόκτησις εἶναι συντελεστικὴ διὰ τὴν εὐτυχίαν του. «***Δὲν εἶναι ἡ ζωὴ τιμιωτέρα τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;***» Ἡ στοιχειώδης αὕτη ἀλήθεια κατὰ κανόνα λησμονεῖται καὶ ἡ συσσώρευσις τῶν ἀγαθῶν ἀντὶ νὰ ἦναι μέσον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, γίνεται αὐτὴ αὕτη ὁ ἀποκλειστικός του σκοπός, καὶ ἀντὶ εὐλογίας συνηθέστατα μεταβάλλεται εἰς δυσβάστακτον βάρος.

Εἶχον μεταξὺ τῶν πελατῶν τοῦ ποτὲ δικηγορικοῦ μου γραφείου τὸν ἰδιοκτήτην μεγάλης ἐπιχειρήσεως, κάτοχον δὲ περιουσίας πολλῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Κἄποτε, εἰς στιγμὴν ἐκρήξεως εἰλικρινείας, μοῦ εἶπεν: «Ὅταν ἤμην ὑπάλληλος εἰς τὴν Τράπεζαν, μόλις κατώρθωνα νὰ ζῶ μὲ τὸν μικρὸν μισθόν μου, ἤμην ὅμως πολὺ εὐτυχέστερος παρ᾿ ὅσον εἶμαι σήμερον. Ἀκόμη καὶ τὸ φαγητόν μου, ἀκόμη καὶ ὁ ὕπνος μου ἦσαν τότε νοστιμώτερα. Ἀπελάμβανα τὴν ζωήν. Τώρα ὅλα αὐτὰ ἔχουν φύγει ἀνεπιστρεπτεί. Αἱ φροντίδες τῆς ἐργασίας μου δὲν μὲ ἀφίνουν οὔτε τὸν ὕπνον μου νὰ εὐχαριστηθῶ! Καὶ τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι δὲν ἔχω οὔτε τὸν καιρὸν διὰ νὰ ἀπολαύσω τὴν μοναδικὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου—τὴν συντροφιὰν τοῦ παιδιοῦ μου!». Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, καὶ ἂν ἀκόμη ἔπαυεν ἐργαζόμενος, δύναται νὰ διέλθῃ τὰ ὑπόλοιπα ἔτη τῆς ζωῆς του ἐν ἀπολύτῳ ἀναπαύσει, νὰ ἐξασφαλίσῃ δὲ καὶ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ του. Καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποστερῇ ἑαυτὸν καὶ τῶν στοιχειωδεστέρων ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς εἰς ἕνα ἀδιάκοπον ἀγῶνα ἀποκτήσεως περισσοτέρων. Τί ἄλλο εἶναι οὗτος παρὰ ὁ δυστυχὴς ἀχθοφόρος τοῦ πλούτου του; Καὶ ὅμως πόσοι, ὡς αὐτός, δὲν εἶναι θύματα μιᾶς θλιβερᾶς ἀνατροπῆς τοῦ μέτρου τῶν ἀξιῶν; Πόσοι δὲν λησμονοῦν ὅτι ἡ ***ζωή***, μὲ τὰς ἀνωτέρας ἀπολαύσεις της, εἶναι πολυτιμωτέρα καὶ τροφῆς καὶ ἐνδυμασίας;

Τὸ κείμενον ὅμως τοῦ ἐδαφίου ἐκείνου ἔχει: «Οὐχὶ ἡ ***ψυχὴ*** πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;» Ὥστε, λοιπόν, ἡ ψυχὴ καὶ πᾶν τὸ σχετιζόμενον μὲ τὰς ἀνάγκας της, αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸν πραγματικὸν θησαυρὸν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὁ Χριστιανὸς εἶναι εὐτυχὴς καὶ χαίρει ἐν Κυρίῳ πάντοτε διότι ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί του εἰς τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ἀπόκτησιν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ πραγματικοῦ θησαυροῦ. Ἀσχέτως τῶν ὑλικῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς σου, εἶσαι πλούσιος ἐὰν ἔχῃς κερδήσῃ τὴν ψυχήν σου καὶ ἱκανοποιῇς καθημερινῶς τὰς ἀνάγκας της.

Τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τοῦ φαινομενικοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ πλούτου ζωγραφίζει πολὺ ζωηρὰ ἡ πνευματικὴ κατάστασις δύο ἐκ τῶν ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ἀπηυθύνθησαν αἱ ἐπιστολαὶ τῆς Ἀποκαλύψεως. Πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Σμυρναίων λέγει ὁ Κύριος: «Ἐξεύρω τὰ ἔργα σου καὶ τὴν θλῖψιν ***καὶ τὴν πτωχείαν***· εἶσαι ὅμως ***πλούσιος.***» Πρὸς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Λαοδικέων: «Λέγεις ὅτι ***πλούσιος*** εἶμαι καὶ ***ἐπλούτησα*** καὶ ***δὲν ἔχω χρείαν οὐδενός,*** καὶ δὲν ἐξεύρεις ὅτι σὺ εἶσαι ***ὁ ταλαίπωρος*** καὶ ***ἐλεεινὸς*** καὶ ***πτωχὸς*** καὶ ***γυμνός***».

Δεύτερον, ὁ Χριστιανὸς χαίρει διότι καθημερινῶς ἔχει κἄτι νέον νὰ ***μάθῃ***. Ἡ γνῶσις, ἡ μάθησις, εἶναι σπουδαῖος παράγων εὐτυχίας διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸν δυνάμενον νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης. Παράγων δὲ προοδευτικός, διότι ὅσα περισσότερα μανθάνει τις, τόσον περισσότερον εὐρύνεται ὁ πνευματικός του ὁρίζων. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις ἔχει ὅρια πολὺ στενὰ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην φιλοδοξίαν. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πνοὴ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, στενάζει μέσα εἰς τὴν στενὴν φυλακήν του καὶ διὰ μέσου τῶν πέντε μικρῶν φεγγιτῶν τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων, μόνον ἀμυδράς τινας ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ πέριξ κόσμου δύναται νὰ ἀποκομίσῃ.

Ὁ ὁρίζων ὅμως τῆς Χριστιανικῆς γνώσεως εἶναι ἀπείρως εὐρύτερος. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη θέτει ὑπὸ τὴν παρατήρησίν της ἕνα ὡρισμένον κύκλον φαινομένων τῆς δημιουργίας· ἡ Χριστιανικὴ ὅμως γνῶσις ἔχει ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐρεύνης της αὐτὸν τὸν νοῦν τοῦ Δημιουργοῦ. «Τίς ἐγνώρισεν», ἐρωτᾷ ὁ Παῦλος, «τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου;» καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος: «Ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ» (Α'. Κορ. β'. 16). Εἶναι τόσον ἀπεριορίστως μέγα, τόσον ἀσυλλήπτως ὑψηλὸν τὸ θέμα τοῦτο, ὥστε ὁ Δαβὶδ ἀνακράζει: «Ἡ γνῶσις αὕτη εἶναι ὑπερθαύμαστος εἰς ἐμέ· εἶναι ὑψηλή· δὲν δύναμαι νὰ φθάσω εἰς αὐτήν» (Ψαλμ. ρλθ'. 6).

Πόσον μεγάλης εὐτυχίας παράγων πρέπει νὰ ἦναι δι' ἡμᾶς τὸ προνόμιον τοῦτο! Καθημερινῶς δυνάμεθα νὰ μελετῶμεν τὸν νοῦν τοῦ Πλάστου μας, τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μας. Πόσον συχνὰ πρέπει νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὰ χείλη μας ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Δοξάζω Σε, Πάτερ... ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ εἰς νήπια!»

Οὐδεὶς ἐγεννήθη ποτε σοφός, ἀλλὰ δύναται νὰ γείνῃ τοιοῦτος βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον. Οὕτω καὶ ὁ Χριστιανὸς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον δύναται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος νὰ κατακτήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς γνώσεως. «Καὶ ἐάν τις νομίζῃ», λέγει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «ὅτι ἐξεύρει τι, δὲν ἔμαθεν ἔτι οὐδὲν καθὼς πρέπει νὰ μάθῃ» (Α' Κορ. η'. 2). Ἐκεῖνος δηλ ὁ ὁποῖος νομίζει ὅτι τὰ ξεύρει ὅλα, αὐτὸς ἀκριβῶς δὲν γνωρίζει τίποτε. Θὰ φθάσῃ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ βαθμὸς τῆς γνώσεώς μας θὰ ἐγγίσῃ τὴν τελειότητα. «Τότε θέλομεν ἴδει Αὐτὸν καθὼς εἶναι». Ἐφ' ὅσον ὅμως εὑρισκόμεθα εἰς τὴν σάρκα αὐτὴν τῶν ἀτελειῶν, ἀρκούμεθα εἰς μίαν προοδευτικὴν κατάκτησιν τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ καθημερινὴ πρόοδος εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἶναι δι' ἡμᾶς πηγὴ εὐτυχίας.

Τρίτον, ὁ Χριστιανὸς χαίρει διότι καθημερινῶς ἔχει κἄτι νέον νὰ ***κάμῃ.***

Διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν ὑγιαίνοντα σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ἡ ἐργασία εἶναι παράγων εὐτυχίας ὑψίστης σπουδαιότητος. Δὲν ὑπάρχει δι᾽ αὐτὸν χειροτέρα τιμωρία ἀπὸ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀεργίαν. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἰσχύει καὶ διὰ τὸν Χριστιανόν. Κάθε ἡμέρα ἀνατέλλει μὲ τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεών της. Ἐὰν δὲ πολλάκις ἤμεθα δύσθυμοι, τοῦτο πολὺ συχνὰ συμβαίνει διότι δὲν εἴμεθα ἐν τάξει ἀπέναντι τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεών μας. «Ὁ ποτίζων θέλει ποτισθῇ καὶ αὐτός» (Παρ. ια΄. 25). Ἡ ζωή μας εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον διαφόρων εὐρυνομένων κύκλων—τοῦ κύκλου τῆς οἰκογενείας μας, τοῦ κύκλου τῶν κοινωνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν μας σχέσεων, τοῦ κύκλου τῆς Ἐκκλησίας. Ἕκαστος κύκλος εἶναι ἀνὰ ἓν τάλαντον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριός μας, καὶ ἕκαστον τάλαντον ἐπιβάλλει τὰς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ θυσίας. Πῶς διαχειριζόμεθα τὰ τάλαντα αὐτά; Ποία εἶναι ἡ ἐπίδρασίς μας ἐπὶ τῶν διαφόρων τούτων κύκλων; «Ἂς μὴ ἀποκάμωμεν, λέγει ὁ Παῦλος, πράττοντες τὸ καλόν· διότι ἐὰν δὲν ἀποκάμωμεν, θέλομεν θερίσει ἐν τῷ δέοντι καιρῷ» (Γαλάτ. ς΄. 9). Ὁ θερισμὸς θὰ λάβῃ βεβαίως χώραν εἰς τὸν οὐρανόν, ἡ πρώτη ὅμως μικρὰ δόσις του—μικρὰ ἀλλ᾽ ἀρκοῦσα νὰ ὑπερπληρώσῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν—δίδεται εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, καὶ εἶναι αὕτη ἡ ἐν Χριστῷ χαρά. Εἶναι ἀδύναταν ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ τὸν Χριστόν, νὰ ἔχῃ καρδίαν δύσθυμον. Ἴσως εἶναι μικρὸν καὶ εὐτελὲς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον Αὐτὸς μᾶς ἐνεπιστεύθη, ἐὰν ὅμως ἤμεθα πιστοὶ εἰς αὐτό, κάθε παρερχομένη ἡμέρα θὰ συναποκομίζῃ τὸν ἰδιαίτερον αὐτῆς θερισμὸν τῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Καὶ τελευταῖον, ὁ Χριστιανὸς χαίρει ἐν Κυρίῳ πάντοτε, διότι καθημερινῶς ἔχει κἄτι νέον νὰ ***περιμένῃ***. Ἡ προσδοκία εἶναι σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς εὐτυχίας μας. Ἐνθυμούμεθα τὰς εὐτυχεῖς ὥρας τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, ὅταν τὴν Παραμονὴν τοῦ Ν. Ἔτους εὑρισκόμεθα ἐν ἀναμονῇ τῶν «δώρων». Καὶ ἴσως δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡ εὐτυχία, τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάζομεν ***ἀναμένοντες*** τὰ «δῶρα», ἦτο μεγαλειτέρα τῆς εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπροξένησαν αὐτὰ ταῦτα τὰ δῶρα. Ἡ φαντασία τοῦ παιδιοῦ ἀνέρχεται πολλάκις εἰς ὕψη, τὰ ὁποῖα ἀδυνατεῖ νὰ φθάσῃ τὸ πατρικὸν βαλάντιον! Οὐδεμία ὅμως προσδοκία τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι πολὺ ὑψηλὴ διὰ τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Πατρός του. Ἡ ἐλπὶς τοῦ Χριστιανοῦ ὑπερπηδᾷ τὰ στενὰ ὅρια τῆς παρούσης ζωῆς καὶ ἀπολαμβάνει προκαταβολικῶς «νέον οὐρανὸν καὶ νέαν γῆν». Ἡ Χριστιανικὴ προσδοκία μεταβάλλει τὴν παροῦσαν ζωήν μας εἰς προθάλαμον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰς μέρος τόσον ἐγγὺς τοῦ οὐρανοῦ δὲν ὑπάρχει θέσις διὰ πρόσωπα κατηφῆ. Ἡ προσδοκία ἡ Χριστιανικὴ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἁρμόζουσαν ἀναλογίαν μεταξὺ τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς. Ἀπέναντι τοῦ ἐπερχομένου αἰωνίου μέλλοντος, ὁποίαν σημασίαν δύνανται νὰ ἔχουν τὰ συμφέροντα καὶ αἱ μέριμναι καὶ αἱ θλίψεις τῆς παρούσης ζωῆς. Ἐὰν μέγα μέρος τῆς ἐν Χριστῷ χαρᾶς μᾶς διαφεύγῃ, τοῦτο συμβαίνει διότι κρατοῦμεν προσηλωμένον τὸ βλέμμα μας εἰς τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου. Ὁ βαθμὸς τῆς εὐτυχίας μας κατὰ μέγα μέρος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ βλέμματός μας. Ποῦ ἀτενίζομεν; Ποῦ ἀποδίδομεν τὴν σημασίαν καὶ τὴν βαρύτητα; Εἰς τὰ «βλεπόμενα» ἢ εἰς τὰ «μὴ βλεπόμενα»;

Ἀπὸ τὸ βάθος τῆς φυλακῆς τῆς Ρώμης φθάνει μέχρις ἡμῶν ἡ φωνὴ τοῦ δεσμίου Παύλου: «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν θέλω εἰπεῖ, χαίρετε». Διὰ τὸν Παῦλον ἡ χαρὰ αὕτη ἦτο μία ζῶσα πραγματικότης, ἡ φυλακὴ ἦτο δι᾽ αὐτὸν οὐρανός. Ὅλοι οἱ ἀνωτέρω παράγοντες τῆς ἐν Χριστῷ χαρᾶς ἦσαν ἀναποσπάστως συνδεδεμένοι μὲ τὴν ἀτομικὴν πεῖραν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἔχαιρε διὰ τὴν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει ἐν Χριστῷ. Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν του (α'. 14) λέγει ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι «ὁ ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν». Ἀρραβὼν ὀνομάζεται εἰς τὴν νομικὴν γλῶσσαν ἡ προκαταβολὴ ἡ διδομένη ὡς ἐγγύησις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεώς τινος. Καὶ τὴν προκαταβολὴν ταύτην τὴν ἔλαβεν ὁ Ἀπ. Παῦλος εἰς ἐξαιρετικὴν δόσιν. Ἔχαιρε διότι τοῦ ἐδόθη τὸ δικαίωμα νὰ γνωρίζῃ καθημερινῶς τελειότερον «τὸν Χριστόν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων Του» (Φιλιπ. γ'. 10). Ἔχαιρεν εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰργάζετο διὰ τὸν Χριστόν. «Σεῖς εἶσθε, λέγει πρὸς τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ πνευματικά του τέκνα, ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ» (Α'. Θεσσ. β'. 20). Καὶ ἔχαιρεν ἀπολαμβάνων προκαταβολικῶς τὸ «αἰώνιον βάρος δόξης» (Β'. Κορ. δ'. 17), τὸ ὁποῖον τὸν ἀνέμενεν ὡς ἀμοιβὴ τῶν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ παθημάτων του.

Ἡ προτροπὴ αὕτη τοῦ Παύλου, προερχομένη ἀπὸ τὴν βαθεῖαν πεῖράν του, ἂς γείνῃ ἀφορμὴ ἀνανεώσεως τῆς χαρᾶς μας. «Τὴν χαράν σας οὐδεὶς ἀφαιρεῖ ἀπὸ σᾶς». Τὴν χάνομεν ὅμως ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, ὅταν ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς χαρᾶς. Ἂς ζητήσωμεν ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἦτο τοῦ Παύλου ἡ χαρά, νὰ πληρώσῃ καὶ τὴν ἰδικήν μας ζωὴν μὲ τὴν αὐτὴν εὐτυχίαν, καὶ νὰ λαμπρύνῃ καὶ τὰ ἰδικά μας πρόσωπα μὲ τὴν αὐτὴν χαράν, ἡ ὁποία τὸν μετεμόρφωνεν «ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθὼς ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου».

Κανταβριγία. ***Γ. Α. Χατζηαντωνίου.***

ΤΟ ΥΠΕΡΠΕΡΑΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

«Ὁ ἄνθρωπος ἐκπνέει, καὶ ποῦ εἶναι;»
(Ἰωβ. ιδ'. 10).

5. ***Ἡ ἕνωσις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀνάστασιν.*** «Διότι τὸ πολίτευμα ἡμῶν εἶναι ἐν οὐρανοῖς, ὁπόθεν καὶ προσμένομεν Σωτῆρα τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις θέλει μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ὥστε νὰ γίνῃ σύμμορφον μὲ τὸ σῶμα τῆς δόξης αὐτοῦ.» (Φιλιππ. γ'. 20—21). «Πάντες μὲν δὲν θέλομεν κοιμηθῇ, πάντες ὅμως θέλομεν μεταμορφωθῆ, ἐν μιᾷ στιγμῇ, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι. Διότι θέλει σαλπίσει καὶ οἱ νεκροί θέλουσι ἀναστηθῆ ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς θέλομεν μεταμορφωθῆ». (Α'. Κορινθ. ιε'. 52—53).

Ἡ λέξις ***ἀνάστασις*** διὰ τοὺς πιστοὺς σημαίνει τὴν ἀπόκτησιν ἑνὸς σώματος ἀφθάρτου καὶ ἐνδόξου. Πῶς θὰ λάβῃ χώραν αὐτὸ τὸ ὑπερκόσμιον γεγονός: Ἂς

δοκιμάσωμεν νὰ τὸ περιγράψωμεν μὲ φράσεις τῆς Γραφῆς. «Διότι αὐτὸς ὁ Κύριος θέλει καταβῆ ἀπ᾽ οὐρανοῦ μὲ κέλευσμα, μὲ φωνὴν ἀρχαγγέλου καὶ μὲ σάλπιγγα Θεοῦ, καὶ οἱ ἀποθανόντες ἐν Χριστῷ θέλουσιν ἀναστηθῆ πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, ὅσοι ἀπομένομεν, θέλομεν ἁρπαγῆ μετ᾽ αὐτῶν ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς τὸν ἀέρα καὶ οὕτω θέλομεν εἶσθαι πάντοτε μετὰ τοῦ Κυρίου» (Α΄. Θεσσ. δ΄. 15—17). Τὸ μεταμορφωμένον σῶμά μας θὰ ἦναι προφυλαγμένον ἀπὸ κάθε φθορὰν καὶ θὰ μᾶς ἐπιτρέπῃ νὰ ἀναπτύξωμεν νέου εἴδους δραστηριότητα. Μᾶς εἶναι δύσκολον νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν εὐτυχίαν τῆς δεδοξασμένης ψυχῆς, ἡ ὁποία θὰ ἐπανεύρῃ τὸ σῶμα ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς ὕλης καὶ ἀπὸ ἀνθρωπίνους περιορισμούς. Ἡ σεσωσμένη ψυχὴ θὰ ἀκολουθῇ τὸ Ἀρνίον ὅπου ὑπάγει, μέχρι τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων χώρων τοῦ Σύμπαντος, τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ τὸ Κράτος τοῦ Χριστοῦ.

6. ***Οἱ γάμοι τοῦ Ἀρνίου.*** Δύο μεγάλα γεγονότα θὰ ἐπακολουθήσουν τὴν ἔνδοξον Δευτέραν Παρουσίαν. Θὰ ἀποκαλέσωμεν τὸ πρῶτον, τὴν ***παρουσίασιν*** (Ἐφεσ. ε΄. 25—27). Ἡ Ἐκκλησία, νύμφη ἁγία, ἄμωμος, χωρὶς κηλῖδα, δηλαδὴ χωρὶς ἁμαρτίαν, χωρὶς ρυτῖδα, (διότι κάθε ἴχνος τῶν ἀγώνων καὶ τῶν κόπων τοῦ παρελθόντος θὰ ἔχει ἐξαλειφθῆ), θὰ παρουσιασθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς εἰς τὸν Υἱόν του, τὸν Νυμφίον τῆς δόξης!

Ἀδελφοί μου, ἂς σταθῶμεν ὀλίγον ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ὑπερόχου καὶ ἀπαραμίλλου πίνακος, τῆς σκηνῆς ὅλων τῶν αἰώνων!

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἰς τὸ ὑπέρτατον Αὐτοῦ μεγαλεῖον καθεζόμενος ἐντὸς τοῦ κέντρου τοῦ Παραδείσου τοῦ Θεοῦ, περιβεβλημένος μὲ δόξαν, τὴν ὁποίαν κανεὶς ἀνθρώπινος λόγος δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ περιγράψῃ, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ νὰ ἀπεικονίσῃ ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς τῆς Ἀποκαλύψεως δανειζόμενος εἰκόνας συμβολικὰς ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῶν πολυτίμων λίθων, θὰ ἴδῃ νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἐκείνη, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχυσε τὸ αἷμά Του, διὰ τὴν ὁποίαν ἀπέθανε, δηλαδὴ αἱ ἀναρίθμητοι μυριάδες τῶν ἐξηγορασμένων διὰ τοῦ αἵματός Του, ὅλοι μέλη τοῦ σώματός Του, εὐεργετηθέντες ἀπὸ τὴν αὐτὴν χάριν, σωθέντες ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἀγάπην. Θὰ ἐκπληρωθῇ τότε αὐτὸς ὁ λόγος: «Θέλει ἴδει τὸν καρπὸν τοῦ ἔργου τῆς ψυχῆς του, καὶ θέλει χορτασθῆ».

Πῶς νὰ μὴ ἀγαλλιασθῇ ὅλος ὁ Οὐρανὸς εἰς τοὺς μυστικοὺς αὐτοὺς γάμους, ἀποτελοῦντας κεφαλαιῶδες σημεῖον τοῦ ἔργου τῆς Λυτρώσεως, τὸ ὁποῖον ἔργον οἱ ἄγγελοι παρατηροῦν ἀπὸ αἰώνων χωρὶς νὰ κατανοοῦν ὅλον τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ; Τότε θὰ ἀκουσθῇ τὸ μέγα «Ἀλληλούϊα».

Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγγελικὸν χορὸν ἡ Σύζυγος Ἐκκλησία θὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὸν ὕμνον της πρὸς Αὐτόν, τὸ ᾆσμα τοῦ Ἀρνίου, τοῦ ὁποίου γνωρίζομεν ἤδη τοὺς λόγους:

«Ἄξιος εἶσαι νὰ λάβῃς τὸ βιβλίον καὶ νὰ ἀνοίξῃς τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, διότι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας ἡμᾶς εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ αἵματός σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους. Καὶ ἔκαμες ἡμᾶς εἰς τὸν Θεὸν ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ θέλομεν βασιλεύσει ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἀποκ. ε΄. 9—11).

Τὸ δεύτερον γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐν ὀλίγοις δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ φυσικὴ συνέ-

χεια τῆς παρουσιάσεως, θὰ ἦναι τὸ ***γεῦμα*** τῶν γάμων τοῦ Ἀρνίου. Εἰς τὸ γεῦμα τοῦτο θὰ παρευρίσκωνται ὁ Σύζυγος, ἡ Σύζυγος καὶ οἱ «κεκλημένοι». Ποῖοι εἶναι οἱ τελευταῖοι οὗτοι; Τείνομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι οὗτοι εἶναι οἱ ἅγιοι τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως ὁ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ οἱ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι θαυμασίως εἰργάσθησαν νὰ ὁδηγήσουν εἰς τὴν σωτηρίαν τὰς ψυχάς, αἱ ὁποῖαι ἀπαρτίζουν τὴν Σύζυγον.

«Δὲν εἶναι πάντες (οἱ ἄγγελοι) λειτουργικὰ πνεύματα εἰς ὑπηρεσίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ κληρονομήσωσι σωτηρίαν;» (Ἑβρ. α'. 14).

Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου. «Διότι πάντες πρέπει νὰ ἐμφανισθῶμεν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ ν' ἀνταμειφθῇ ἕκαστος κατὰ τὰ πεπραγμένα διὰ τοῦ σώματος, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακὸν» (Β' Κορινθ. ε'. 10).

«..... Ἐὰν δέ τις ἐποικοδομῇ ἐπὶ τὸ θεμέλιον τοῦτο χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτα, καλάμην, ἑκάστου τὸ ἔργον θέλει φανερωθῇ· διότι ἡ ἡμέρα θέλει φανερώσει αὐτό· ἐπειδὴ διὰ πυρὸς ἀποκαλύπτεται. Ἐὰν τὸ ἔργον τινός, τὸ ὁποῖον ἐπῳκοδόμησε, μείνῃ, θέλει λάβει μισθόν. Ἐὰν τὸ ἔργον τινὸς κατακαῇ, θέλει ζημιωθῇ, αὐτὸς ὅμως θέλει σωθῇ, πλὴν οὕτως ὡς διὰ πυρὸς» (Α' Κορινθ. γ' 11—15).

Ὁ Ἀπόστολος ἀπευθύνεται εἰς αὐτὰ τὰ χωρία ἀποκλειστικῶς πρὸς πιστούς. Θὰ μοὶ ἀντείπῃ τις: «Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καμμία καταδίκη δι' αὐτούς, ὅσοι εἶναι ἐν Χριστῷ. Τότε ὅμως πρὸς τί αὐτὸ τὸ Δικαστήριον;» Καὶ ἀπαντῶ: ***Ὁ Θεὸς καλεῖ τοὺς ἰδικούς Του πρὸ τοῦ Δικαστηρίου Αὐτοῦ ὄχι διὰ νὰ τοὺς καταδικάσῃ, ἀλλὰ διὰ ν' ἀνταμείψῃ τὴν ἐργασίαν των.***

Ἡ πανηγυρικὴ αὐτὴ στιγμὴ θ' ἀκολουθήσῃ τὸν συναγερμὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κάθε μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ θὰ ἴδῃ τὴν ἐργασίαν του, τὰ ἔργα του, τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα τὸ ὤθησαν νὰ ἐνεργήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὰς μυστικὰς προθέσεις τῆς καρδίας του—ἐν μιᾷ λέξει, ὅλην του τὴν Χριστιανικὴν ζωὴν—ἐξεταζομένην εἰς τὸ φῶς τοῦ Ἁγιαστηρίου καὶ δοκιμαζομένην διὰ τοῦ πυρὸς τοῦ Δικαστηρίου. (Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα διὰ τὴν ζωήν του πρὸ τῆς μεταστροφῆς του πρὸς τὸν Χριστόν. Αὕτη ἐκρίθη καὶ συνεχωρήθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ).

Θὰ ἔχωμεν κτίσει ἐπὶ τοῦ θεμελίου, δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ, «χρυσόν, ἄργυρον, πολυτίμους λίθους;» (δηλ. πράξεις ἐμπνευσμένας ἀπὸ ἀληθῆ ἀφιέρωσιν) ἢ «ξύλον, ἄχυρον, καλάμην» (δηλ. ἐκδηλώσεις σαρκικῆς ζωῆς);

Χριστιανέ, σκέπτεσαι κάποτε τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ τοῦ Δικαστηρίου; Ἡ ψυχή σου βεβαίως δὲν θὰ καταδικασθῇ, αὐτὸ εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ἐνδέχεται τὰ ἔργα σου νὰ καταναλωθοῦν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωήν σου πράξεις ***ἐμπνευσμέναι*** ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξήρχοντο νικηφόροι ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν; Μόνον αὗται ὑπολογίζονται. Τί δὲ σημαίνει «ἀπώλεια τοῦ βραβείου;» Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρομοιάζει τὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ μὲ δρόμον, εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου θὰ λάβῃ τις βραβεῖον. Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων μᾶς διδάσκει ἐπίσης ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὸν οὐρανὸν βαθμοί δόξης, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν πιστότητα, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ἐπιδείξει ἐδῶ κάτω ὁ σεσωσμένος (πρβλ. Α' Κορινθ. ιε'. 41—42. Δαν. ιβ'. 3). ***Μὲ***

ἄλλους λόγους, τὸ τέκνον τοῦ Θεοῦ ὑφαίνει ἐδῶ τὸ φόρεμα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Δικαστηρίου. Εἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς περιβάλῃ μὲ ἔνδυμα δόξης καὶ ὄχι μὲ μανδύαν συγχύσεως! Εἴθε νὰ μᾶς ἀπευθύνῃ αὐτὸν τὸν ἔπαινον, ὁ ὁποῖος θὰ ἦναι τὸ στεφάνωμα τῆς Χριστιανικῆς μας ζωῆς: «Εὖγε, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἐστάθης πιστός, ἐπὶ πολλῶν θέλω σὲ καταστήσει· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου!»

Πολλοὶ θὰ χύσουν πικρὰ δάκρυα, ὅταν θὰ ἴδουν τὰ ἔργα των νὰ καταναλίσκωνται τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ θὰ μείνουν μὲ κενὰς τὰς χεῖρας, χωρὶς νὰ ἔχουν τίποτε νὰ προσφέρουν εἰς Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τοὺς ἔδωκε τὸ πᾶν. Τότε— ὤ, πόσον εἶναι μεγάλη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ—ὁ Κύριος θὰ σφογγίσῃ κάθε δάκρυ, θὰ διώξῃ κάθε θλῖψιν, κάθε πόνον καὶ θὰ ὁδηγήσῃ κάθε σεσωσμένον εἰς τὴν κατοικίαν τὴν προετοιμασμένην δι᾽ αὐτὸν εἰς τὴν οὐράνιον πόλιν.

8. ***Ἡ αἰώνιος κατάστασις τῶν σεσωσμένων.*** Ὁ Θεὸς μᾶς λέγει, διὰ τοῦ Λόγου Αὐτοῦ, ὅτι ἐν οὐρανῷ οἱ δοῦλοί Του θὰ Τὸν λατρεύουν καὶ θὰ βλέπουν τὸ πρόσωπόν Του καὶ τὸ ὄνομά Του θὰ ἦναι ἐπὶ τῶν μετώπων των (Ἀποκ. κβ΄. 3). Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ πλέον ὑποχρέωσις νὰ ὑπολογίζῃ τις τὸν χρόνον μὲ ἡμέρας, μῆνας, ἔτη καὶ αἰῶνας, μὲ ἄλλους λόγους ὅταν τὸν χρόνον θὰ ἔχῃ διαδεχθῇ ἡ αἰωνιότης, ἡ ἐνεργητικότης τοῦ σεσωσμένου ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῇ, θὰ αὐξηθῇ. «Οἱ δοῦλοι Του θὰ Τὸν ὑπηρετοῦν».

Ποίαν μορφὴν θὰ λάβῃ αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία; Θὰ ἦναι ἡ διοίκησις τοῦ ἐκτεταμένου Σύμπαντος, ἢ ἡ διακυβέρνησις τῶν οὐρανίων στρατιῶν, ἡ διεύθυνσις τοῦ χοροῦ τῶν ἀγγέλων, ἡ λατρεία, ἡ ἀπονομὴ τῆς ὑπερτάτης τιμῆς εἰς τὸν Βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ; Ἐδῶ μόνον εἰκασίας δυνάμεθα νὰ κάμωμεν. Εἶναι βέβαιον ὅτι ***ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι τὸ βασίλειον τῆς μακαρίας ἀπραξίας· τοὐναντίον, εἶναι ἡ κατοικία ὅπου ἡ χαρὰ θὰ ὑπερεκχειλίζῃ, ὅπου ἡ ἐνεργετικότης θὰ ἦναι ἔντονος, ἡ ὑπηρεσία ἐξαιρετικῶς γλυκεῖα.*** Ὁ Θεὸς θὰ ἦναι τὸ πᾶν ἐν πᾶσιν.

Ἕνα καθῆκον βαρὺ καὶ δύσκολον ἐναπόκειται εἰς ἡμᾶς νὰ ἐπιτελέσωμεν ἐν τέλει τῆς παρούσης μελέτης. Μᾶς ὑπολείπεται νὰ περιγράψωμεν τὴν θλιβερὰν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταβαίνει ἡ ἀμετανόητος ψυχή, ἀφ᾽ ἧς στιγμῆς ἀποχωρισθῇ τοῦ σώματος.

9. ***Ἡ τιμωρία τῶν ἀσεβῶν.*** (Λουκ. ις΄. 22—23, Ἑβρ. θ΄. 27, Πράξ. α΄. 25, Ματθ. ι΄. 28, Ἐφεσ. δ΄. 9, Ρωμ. ι΄. 7).

Ἡ λέξις «κόλασις» εἶναι ὅρος, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖται γενικῶς σήμερον διὰ νὰ ὑποδηλώσῃ τὸν τόπον τὸν προωρισμένον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀπολωλότων.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων λέξεων, τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ ἡ Γραφὴ διὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, πρέπει νὰ διακρίνωμεν, διότι ὅλαι δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν σημασίαν.

α΄) Εἰς τὴν Π. Διαθήκην, τὸ ***Σχεὸλ*** δηλοῖ τὴν διαμονὴν τῶν ψυχῶν, ποῦ ἀπεχωρίσθησαν τοῦ σώματος. Δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν μιᾶς ἑνιαίας καταστάσεως.

β΄) Ἡ λέξις ***«ᾅδης»,*** τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκομεν ἕνδεκα φορὰς εἰς τὴν Κ. Διαθήκην (Ματθ. ια΄. 23, Λουκ. ις΄. 23 κτλ.) σημαίνει τὸν τόπον τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἢ τὸ κράτος τοῦ Διαβόλου.

γ΄) Μίαν μόνην φορὰν ἀπαντᾶται εἰς τὴν Γραφὴν ἡ λέξις ***Τάρταρα*** (Β΄ Πετρ. β΄. 4). Ἡ ὀνομασία αὕτη φαίνεται ὅτι λέγεται διὰ τὸν τόπον, ὅπου κρατοῦνται οἱ ἐκπεσόντες ἄγγελοι. Ὡς ἐκ τούτου ὁ ὅρος οὗτος δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τοὺς δύο ἄλλους προηγουμένους.

δ΄) Τέλος, τέταρτος ὅρος εἶναι ἡ λέξις «***γέεννα***», ἡ ὁποία ἀπαντᾶται δωδεκάκις εἰς τὴν Βίβλον, συνηθέστατα δὲ εἰς τὸ στόμα τοῦ Κυρίου, ὅταν περιγράφῃ τὴν τιμωρίαν τῶν ἀπολωλότων. Εἰς αὐτὴν μᾶλλον τὴν λέξιν ἁρμόζει περισσότερον ὁ ὅρος «κόλασις», διότι σημαίνει μίαν ὁριστικὴν κατάστασιν.

Εἰς προηγουμένην παράγραφον ὑπέδειξα τὴν πλάνην, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὸ νὰ πιστεύωμεν ὅτι αἱ ψυχαὶ περιπίπτουν εἰς κατάστασιν ληθάργου ἢ ἀναισθησίας, ἤτοι, πλήρους ἐλλείψεως συνειδήσεως, μέχρι τῆς ἀναστάσεως. Ὁ Σωτὴρ μας ἔχει περιγράψει μὲ ὅρους τρομερὰ ζωηροὺς τὴν κατάστασιν τῆς ἀπολεσθείσης ψυχῆς. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι κανεὶς Ἀπόστολος δὲν ὡμίλησε τόσον περὶ τῆς κολάσεως, ὅσον ὁ Κύριος ἡμῶν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ καυτηριάσω τὴν παράδοξον δυσκολίαν μερικῶν Χριστιανῶν (τὴν ὑπερευαισθησίαν, ἂς τὴν ὀνομάσω), ἥτις τοὺς κάμνει νὰ ἀποτροπιάζωνται τὴν ἰδέαν μιᾶς ***αἰωνίου τιμωρίας*** τῶν ἀσεβῶν. Συζητεῖτε μαζύ των ὅσον θέλετε διὰ τὸν οὐρανόν, τὴν αἰώνιον εὐδαιμονίαν καὶ κληρονομίαν τῶν σεσωσμένων, ἀλλὰ δὲν δέχονται τὸν ἐλάχιστον ὑπαινιγμὸν περὶ αἰωνίας κολάσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν.

Κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ ἐμπορέσῃ νὰ προσπεράσῃ τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς ἀγαθότητα, τρυφερότητα, εἰς συμπάθειαν πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἰδίως πρὸς τοὺς ἁμαρτωλούς, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν νὰ σώσῃ διὰ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου Αὐτοῦ. Ἐν τούτοις, ἂς τὸ ἐπαναλάβωμεν, Ἐκεῖνος ἐσήκωσε τὸ ἄκρον τοῦ πέπλου, διὰ νὰ μᾶς ἐπιδείξῃ τὸν τρομερὸν Ἅδην, τὸν τόπον τῆς τιμωρίας τῶν ἀπολωλότων.

Αἱ παραβολαὶ τοῦ Χριστοῦ, ὡς γενικῶς ὁμολογεῖται, διακρίνονται διὰ τὸ ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτῶν εἶναι δανεισμένα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Εἶναι βεβαίως ἱστορίαι ἀλληγορικαί, ἀλλ᾽ ἱστορίαι ποῦ γίνονται.

Ἀναμφιβόλως ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἦτο ἡ πρωτίστη μέριμνα, δὲν θὰ ἔκαμνε ποτὲ λόγον διὰ τὴν αἰώνιον τιμωρίαν τῶν ἀμετανοήτων χωρὶς μεγάλην θλῖψιν· διότι Αὐτὸς καλλίτερον παντὸς ἄλλου ᾐσθάνετο τὴν φρίκην τῆς τιμωρίας αὐτῆς.

Ἀλλ᾽ ἂν αἱ εἰλικρινεῖς μετάνοιαι καὶ μεταστροφαὶ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Χριστὸν ἦναι σήμερον ὁλοὲν σπανιώτεραι, αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ κήρυκες τοῦ Θείου Λόγου σιωποῦν καὶ δὲν κάμνουν λόγον εἰς τοὺς ἀκροατάς των διὰ τὰς τρομερὰς καὶ αἰωνίους συνεπείας τῆς ἄνευ Χριστοῦ ζωῆς καὶ θανάτου.

Ὅταν αἱ ἀποστάτριαι ψυχαὶ θὰ σηκώσουν τὰ βλέμματα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ, πόσαι μεταξὺ αὐτῶν δὲν θὰ ἐπανεύρουν ἐκεῖ καὶ ἄλλους ἀπολωλότας, τοὺς ὁποίους παρέσυραν μαζύ των εἰς τὴν ἄβυσσον!

Τύψις φλογερὰ θὰ τοὺς καίῃ, καὶ τὸ μέγα καὶ ἀγεφύρωτον χάσμα, ὅπερ θὰ τοὺς χωρίζῃ ἀπὸ τὸν οὐρανόν, θὰ ἦναι τόσον βαθὺ ὥστε κανεὶς δὲν θὰ ἐμπορέσῃ

ποτὲ νὰ τὸ διαβῇ, παρ᾿ ὅλα ὅσα διδάσκονται περὶ καθαρτηρίου πυρὸς κα περὶ νέας μετὰ θάνατον εὐκαιρίας πρὸς μετάνοιαν.

Ἡ φαντασία τοῦ Δάντη ἔχει ζωντανεύσει, κατὰ τρόπον μοναδικόν, αὐτὸν τὸν κόσμον τῆς Κολάσεως, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν μᾶς ἀρέσκει νὰ φέρωμεν τὰ βλέμματά μας. Διακρίνει εἰς τὴν Κόλασιν ἐννέα κύκλους ἢ βαθμούς, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ βασανιστήρια αὐξάνουν μὲ ἔντασιν διαρκῶς μεγαλειτέραν. Δὲν ἀποδίδομεν πραγματικὴν σημασίαν εἰς τὸν τρομερὸν αὐτὸν πίνακα τοῦ Δάντη. Ἡ κόλασις νομίζω ὅτι εἶναι κατ᾿ ἀρχὴν ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὸν Θεόν, ταὐτοχρόνως δὲ ἡ ἀπουσία τῶν πολὺ ἀγαπημένων ἀγαθῶν τῆς γῆς. Φλεγόμενοι ἀπὸ τὰ παλαιά των πάθη, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἐμποροῦν πλέον νὰ ἱκανοποιήσουν, αἱ καταδικασμέναι ψυχαὶ θὰ εὑρίσκουν ἐντὸς ἑαυτῶν τὸν σκώληκα καὶ εἰς τὰ μίση τῶν συνενόχων των τὸ πῦρ.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς (Ματθ. κε'. 41—46) δὲν μεταχειρίζεται γλῶσσαν ἀλληγορικὴν ἀλλὰ περιγράφει μὲ ὅρους σαφεῖς καὶ ἀκριβεῖς τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς τῆς τιμωρίας τῶν ἀπολωλότων.

Ἐν κατακλεῖδι, αὐτὸ τὸ χωρίον δὲν περικλείει τοὺς ὅρους ***πῦρ, ἁλύσεις, σκότη, θάνατος, καταστροφή, ὀργή, δάκρυα;***

*
* *

Ἀδελφοί μου, θὰ παρετηρήσατε βεβαίως ὅτι εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τῆς παρούσης μελέτης ἀπέφυγα κάθε διφορουμένην ἔκφρασιν, κάθε δογματικὸν ὁρισμόν, ὅπως καὶ κάθε συζήτησιν περὶ θεωριῶν. Ἔμεινα αὐστηρῶς ἐντὸς τοῦ περιθωρίου τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ ἠρκέσθην εἰς τὰς πανηγυρικὰς διακηρύξεις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων του.

Εἴθε ἡ μακαρία ἐλπὶς ὅτι θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἄρρητον εὐδαιμονίαν τοῦ Οὐρανοῦ νὰ μᾶς κάμνῃ νὰ χαίρωμεν ἀπὸ τοῦδε καὶ νὰ εὐλογῶμεν τὸν Κύριόν μας ἐν μέσῳ τῶν διαφόρων ἀσχολιῶν καὶ δυσκολιῶν μας, ὥστε τὸ θλιβερὸν θέαμα τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον νύκτα καὶ ἡμέραν τρέχει πρὸς τὴν αἰώνιον ἀπώλειαν, νὰ μᾶς συγκινῇ μέχρι δακρύων καὶ νὰ μᾶς παρακινῇ νὰ διακηρύττωμεν μὲ νέον ζῆλον καὶ θάρρος τὸ παρήγορον καὶ σωτήριον ἄγγελμα τοῦ Σταυροῦ εἰς κάθε ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν!

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ *Δημ. Ι. Μαγκριώτη*, Δ. Ν.) *J. Hunter.*

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΩΜΕΝ ΤΑΣ ΓΡΑΦΑΣ

(Συνέχεια)

3. ***Ἡ Θεία ἀλήθεια τῶν Γραφῶν κατὰ «οἰκονομίας».***

Δύναται ὁ Χριστιανὸς νὰ ἦναι πεπροικισμένος μὲ ἀγχίνοιαν, μὲ πνευματικὴν διορατικότητα. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετὸν διὰ μίαν πλήρη, ἐπισταμένην καὶ ζωογόνον μελέτην τῶν Γραφῶν. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἦναι εἰς θέσιν νὰ ἐννοῇ καὶ διακρίνῃ τὴν ἀποκαλυπτομένην Θείαν ἀλήθειαν κατὰ περιόδους, ***κατὰ***

οἰκονομίας. Ἄλλως εἶναι ὡς ἂν διέρχεται διὰ μιᾶς ἐκτεταμένης χώρας χωρὶς χάρτην καὶ πυξίδα. Εἰς τὸν νοῦν του πολλὰ θὰ ἦναι συγκεχυμένα καὶ ἀκατάληπτα.

Τὸ ὅτι ὑπάρχουν τοιαῦται ὡρισμέναι ***οἰκονομίαι***, ὡρισμέναι περίοδοι, ἑκάστη μὲ ἰδιαιτέραν καὶ πληρεστέραν ἀποκάλυψιν τῆς Θείας ἀληθείας, τὸ ἐξάγομεν ἐξ ὅσων γράφει ὁ Ἀπ. Παῦλος εἰς τὴν Πρὸς Ἐφεσίους γ'. 2 καὶ ἐφεξῆς, καθὼς καὶ εἰς τὴν Πρὸς Κολοσσαεῖς α', 25 καὶ ἐφεξῆς. Παρακολουθοῦντες δ' ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀποκαλύψεως, βλέπομεν ὅτι ὁ Θεὸς κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἐν προϊούσῃ ἀλληλουχίᾳ, φανερώνει ἰδιαιτέραν τινὰ ἐνέργειαν ἢ ἰδιαιτέραν τινὰ ἀλήθειαν ἐν τῇ σχέσει Του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἐν τῷ πανσόφῳ σχεδίῳ Του πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν γενεάν, ἢ χρονικὴν περίοδον, ἢ ἐποχήν, πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν τάξιν καὶ ὁμάδα, πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἄτομον, πολλάκις ὁ πάνσοφος Θεὸς λαμβάνει ὡρισμένην καὶ διακεκριμένην στάσιν καὶ ἐνέργειαν, μὲ ὡρισμένους καὶ διακεκριμένους σκοπούς, μὲ ὡρισμένα καὶ διακεκριμένα στοιχεῖα κυβερνήσεως καὶ φανερώσεως τοῦ Λόγου Του, τῶν βουλῶν Του, τῶν προθέσεών Του.

Διατρέχομεν τὸν κίνδυνον συγχύσεως καὶ πνευματικοῦ κυκεῶνος, ἐὰν τολμήσωμεν νὰ παραβλέψωμεν τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα ἑκάστης νέας οἰκονομίας, νέας ἀποκαλύψεως, νέας Θείας ἐπεμβάσεως, νέας Θείας ἐνεργείας, καὶ ἐὰν ἀδιακρίτως λαμβάνωμεν τὰ ὅσα ἀνήκουν εἰς μίαν οἰκονομίαν καὶ τὰ ἀποδίδωμεν εἰς ἄλλην, ἐὰν ἀγνοῶμεν τὴν ἐποχὴν ἢ τὰ πρόσωπα μεθ' ὧν σχετίζεται καὶ ἐνεργεῖ ὁ Κύριος, ἐὰν ἰσοπεδώνωμεν τὰ πάντα γενικῶς καὶ δὲν τὰ χωρίζωμεν, μὲ τὰ ἰδιαίτερά των γνωρίσματα. Δυστυχῶς κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ λάθος αὐτὸ ὀφείλεται ἡ σημερινὴ δυσαρμονία καὶ σύγκρουσις μεταξὺ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ συστημάτων.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως διακρίνομεν ***ὀκτὼ διακεκριμένας «οἰκονομίας»***, ἑκάστην μὲ ὡρισμένην ἀρχὴν καὶ ἀφετηρίαν, καὶ μὲ ὡρισμένον τέρμα.

1) ***Ἡ οἰκονομία τῆς Ἐδέμ***. Αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ Γεν. α'. 26, μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ λήγει εἰς τὴν Γεν. γ'. 24, μὲ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ ζεύγους τῶν πρωτοπλάστων ἐξ Ἐδέμ.

Κατ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος δεικνύεται κατ' ἀρχὰς ἐν καταστάσει ἀθῳότητος, ἀδοκίμαστος ὅμως. Κατόπιν ὅμως τίθεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑπὸ δοκιμὴν καὶ ἔλεγχον. Φυσικῶς τὸ πρῶτον σημεῖον ἦτο νὰ δοκιμασθῇ ὡς πρὸς τὴν πιστότητα καὶ ὑπακοήν του εἰς τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστην του, εἰς τὴν κυριαρχικήν Του θέλησιν, καὶ τοῦτο διότι προωρίζετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς ἄρχων, ὡς κυβερνήτης τῆς νεοπλάστου γηΐνης κτίσεως. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκλήθη — καὶ ὤφειλε — ν' ἀποδείξῃ τὴν συναίσθησιν τῆς θέσεως καὶ τῆς σχέσεώς του πρὸς Ἐκεῖνον, παρὰ τοῦ Ὁποίου ἔλαβε τὸ πᾶν καὶ ὑψώθη εἰς θέσιν ἀντιπροσώπου κυριάρχου ἐφ' ὅλης τῆς γῆς τὸ ἀξιόχρεόν του καὶ τὴν ἐγγύησιν, ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν τρόπον, δι' ὧν θὰ ἐξήσκει τὴν αὐθεντίαν του, τὰς ἀρχὰς καὶ βάσεις τῆς τῆς «πολιτικῆς» του. Μὲ ἄλλους λόγους, ὁ Ἀδὰμ προήχθη εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ἀπῃτεῖτο νὰ χαράξῃ τὴν ὁδόν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐβάδιζεν ὁ ἴδιος καὶ θὰ ὡδήγει

τὰς νέας γενεάς. Θὰ ἔθετεν ἆρά γε ὡς ὁδηγόν του ἐν πᾶσι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Θεῖον θέλημα, ἢ θὰ ἔκλινεν εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς διανοίας του, καὶ εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἰδικῆς του θελήσεως; Αὐτὴ ἦτο ἡ δοκιμασία του.

Ὡς μέσον δοκιμασίας φυσικὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως, ὑπὸ τὴν διπλῆν της χροιάν, καλοῦ καὶ κακοῦ. Ὄχι μόνον καλοῦ, οὔτε μόνον κακοῦ. Πλάστιγξ μὲ δύο πλευράς.

Πράκτωρ τῆς δοκιμασίας, πειραστής, ἐπίσης ἔπρεπε νὰ ἦναι πρόσωπον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη γνωρίσει ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς τῆς γνώσεως. Τοιοῦτος ἦτο «ὁ ὄφις ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ Σατανᾶς».

Συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα του ὁ Σατανᾶς προβάλλει τὴν ***δοκιμασίαν*** αὐτὴν ὑπὸ μορφὴν πειρασμοῦ, μὲ τὸ πονηρὸν ἐρώτημα: «Τῷ ὄντι εἶπεν ὁ Θεός, μὴ φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲ γεύθητε αὐτόν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνητε;» Ἐρώτημα κρύπτον ***διαβολὴν*** κατὰ τοῦ Θεοῦ, ***δέλεαρ*** διὰ τὸν δοκιμαζόμενον, ψεῦδος καὶ διαστροφήν καὶ ***νυγμὸν ἀμφιβολίας καὶ δυσπιστίας.***

Ὡς ἐὰν ἔλεγεν πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους πρωτοπλάστους; «Λοιπόν, αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ;» Κατόπιν προχωρεῖ τεχνηέντως, ρίπτει ἐπίκρισιν κατὰ τοῦ Θείου λόγου—ἔτι περαιτέρω δεικνύει περιφρόνησιν πρὸς τὸν Θεῖον λόγον—ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς ἀρνήσεως καὶ ἀπορρίψεως τοῦ Θείου λόγου—καὶ τελειώνει μὲ συγκεκαλυμμένην εἰσήγησιν καὶ παρόρμησιν, ὅτι ὡς λογικὸν ὂν ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ δεσμεύηται ὑπὸ τοῦ λόγου ἄλλου, ἔστω καὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ χειραγωγῆται ἀπὸ τὴν αὐθυπαρξίαν του, ὡς ὂν ἀνεξάρτητον.

Οἱ αὐτοὶ συριγμοὶ τοῦ ὄφεως δὲν φανεροῦνται εἰς τὴν λογικὴν τῶν ὑπερκριτικῶν. ὀρθολογιστῶν καὶ μοδερνιστῶν, ἔκτοτε ἕως σήμερον;

Δελεασθεὶς ἀπὸ τὴν ***ὄψιν,*** ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται ***πίστιν*** καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Θεοῦ—δέχεται τὸ ***ψεῦδος*** καὶ ἀποκρούει τὴν ***ἀλήθειαν***· θέτει ἑαυτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ πειρασμοῦ καὶ ἀποξενοῦται τοῦ Κυρίου καὶ Δημιουργοῦ του· παραδίδεται εἰς τὸ προσωπικόν του θέλημα, θέτει ἐκποδὼν τὸ Θεῖον θέλημα καὶ κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγείρει μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ τεῖχος ἀδιαπέραστον—διαπράττει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον μόνον Αὐτὸς ἠδύνατο νὰ τὸν σώσῃ—***τὴν ἁμαρτίαν.***

Ἡ Ἐδεμικὴ οἰκονομία ἑπομένως δεικνύει τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του, ἀγόμενον μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἀτομικοῦ του θελήματος, ἢ ὑπὸ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

2) ***Ἡ πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ οἰκονομία,*** ἥτις ἀρχίζει (Γεν. δ΄. 1) μὲ τὴν γέννησιν τοῦ Κάϊν, καὶ λήγει (Γεν. η΄. 3) μὲ τὸν Κατακλυσμόν.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἔχομεν τὸν ἄνθρωπον ***χωρὶς νόμον,*** χωρὶς ἀνώτερον περιορισμὸν—ὡς συνέπειαν τῆς αὐτοβουλίας του—καὶ ὅλως ἀφειμένον εἰς τὸ λογικόν του, εἰς τὴν συνείδησίν του, ἡ ὁποία ἤδη ἔχει πάθει σοβαρὰν διαστρέβλωσιν, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας του καὶ ὑποφέροντα τὸ μαστίγιόν της.

Ἡ σάρξ, ἥτις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς γνώσεως ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν γενομένην δοκιμασίαν, ἔχει ὅλην τὴν προτίμησιν καὶ τὴν ἰσχύν. Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει ὅπως ἡ σὰρξ καταδείξῃ ἑαυτήν καὶ φανερώσῃ ὅλην τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν

εὐτέλειάν της. Καὶ πράγματι ἐντὸς ὀλίγου ἡ δυσωδία της γίνεται ἀπεχθὴς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἐν μὲν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς Ἐδὲμ ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἐκφράζεται ὑπὸ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως, ὡς ἐν Γεν. β'. 16, 17. Ἐν δὲ τῇ προκατακλυσμιαίᾳ οἰκονομίᾳ ἡ ***Κιβωτὸς τοῦ Νῶε*** εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνδείκνυται ἐν Ἑβρ. ια'. 7.

Ἐν τῇ πρώτῃ βλέπομεν τὸν ἄνθρωπον ἐν κοινωνίᾳ μὲ τὸν Θεόν, ὑπὸ τὸν Λόγον Του, ἕως οὗ ἐδοκιμάσθη καὶ παρέβη αὐτὸν—*ἔπεσε*. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἔχομεν τὸν ἄνθρωπον ἀποτινάσσοντα τὸν χαλινὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τρεπόμενον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς αὐτοβουλίας του.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπίσης ἔχομεν κἄτι τὸ ἰδιάζον, ὅπερ δὲν φανεροῦται εἰς τὴν πρώτην, ἤτοι ἔχομεν τὴν διακήρυξιν τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ Πνεύματός Του (Γεν. ς'. 3), ἔκφρασιν ἰδιαιτέρας ***ἀποκαλύψεως καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ***. Τοῦτο πρέπει νὰ σημειωθῇ ὡς τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς δευτέρας αὐτῆς οἰκονομίας. Ἔχομεν οὕτω ***προϊοῦσαν ἀποκάλυψιν*** τοῦ Θεοῦ μ' ἓν βῆμα πρὸς τὰ πρόσω. Ἡ γνῶσις τούτου θὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸ σφάλμα, εἰς τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἱεροκήρυκες συνήθως πίπτουν. Ἐξαιροῦντες τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ χωρίον τῆς προκατακλυσμιαίας περιόδου ἀπὸ τὴν ἰδιάζουσαν σκηνοθεσίαν καὶ σειράν του, τὸ μεταφέρουν εἰς τὴν ἰδικήν μας ἐποχὴν καὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἐξεγείρουν τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τὸν λήθαργόν του, διὰ νὰ τὸν ἐκφοβίσουν καὶ τὸν παροτρύνουν εἰς μετάνοιαν. Ἐν τέλει ὁ ἁμαρτωλὸς πληροφορεῖται ὅτι ἐὰν δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Θεόν, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θέλει τὸν ἐγκαταλείψῃ διὰ παντός, εἰς τὸν προκατακλυσμιαῖον κόσμον τῆς ἁμαρτίας.

Τοιοῦτον κήρυγμα εἶναι καθ' ἑαυτὸ ὀλέθριον, εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς δευτέρας αὐτῆς οἰκονομίας καὶ ἀντιφάσκει πρὸς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἥτις δεσπόζει ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ὁ κηρύττων ἄρα τοιαύτην διδασκαλίαν φωρᾶται παρερμηνεύων τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ «ὀρθοτομῶν» αὐτόν. Τὸ ἀνωτέρω χωρίον, ἐξεταζόμενον ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ τοῦ κειμένου ἐν τῷ ἕκτῳ κεφαλαίῳ τῆς Γενέσεως, ἀποδεικνύεται ὡς ἀνῆκον ἀποκλειστικῶς εἰς μόνην τὴν πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ οἰκονομίαν. Νὰ τὸ μεταφέρωμεν καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσωμεν ἀλλαχοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται. Εἶναι πρόδηλον ἐκ τῶν προηγουμένων καὶ ἑπομένων ἐδαφίων, ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἔλαβε τὴν ὡρισμένην ἐκείνην στάσιν μόνον δι' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν—μόνον διὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μόνον μέχρις οὗ ἤνοιξαν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἐπῆλθεν οὕτως ὁ φοβερὸς κατακλυσμὸς ἐπὶ Νῶε—ἐπὶ μίαν περίοδον ἑκατὸν εἴκοσιν ἐτῶν.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἠγωνίζετο μὲ τὸν ἄνθρωπον τότε, ἐφ' ὅσον διήρκει ἡ μαρτυρία καὶ τὸ κήρυγμα τῆς προειδοποιήσεως ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Νῶε πρὸς τὸν τότε κόσμον. Ἡ ἰδιαιτέρα ὅμως αὐτὴ στάσις τοῦ Παναγίου Πνεύματος λήγει μὲ τὸ τέλος τῆς οἰκονομίας αὐτῆς. Οὕτω πως ἔχομεν τὸ ἑξῆς δίδαγμα γενικῶς: ὁ ἀγὼν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος περιορίζεται ὄχι ὡς ἐκ τοῦ ἀτόμου, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς οἰκονομίας, τῆς περιόδου. Ἀναφέρεται δηλαδὴ εἰς μόνην

τὴν προκατακλυσμιαίαν ἐποχὴν ἀποκλειστικῶς. Δὲν ἐξικνεῖται περαιτέρω, ὑπὸ τὸν ὅλως ἰδιαίτερόν του χαρακτῆρα καὶ περιορισμόν. Καὶ ἐπομένως ἀπαγορεύεται εἰς ἡμᾶς τοὺς κήρυκας τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ παρούσῃ οἰκονομίᾳ, νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον πράττει τὸ αὐτὸ καὶ σήμερον πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν μετὰ Χριστόν, ὡς τότε, πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ.

Ἄς ἔχωμεν τοῦτο κατὰ νοῦν. Ἄς μὴ συγχέωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὡς αὕτη ἀποκαλύπτεται ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένας καὶ διαφερούσας περιόδους ἢ οἰκονομίας. Ἡ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διδασκαλία τῆς οἰκονομίας τῆς Καινῆς Διαθήκης ἕως σήμερον, εἶναι διάφορος. Ἄς μὴ διαστρέφωμεν τὴν Θείαν ἀλήθειαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν τῆς σήμερον. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι πάντοτε ἕτοιμον νὰ δεχθῇ τὸν ἁμαρτωλόν. Ἡ θύρα τῆς σωτηρίας καὶ τὸ προαύλιον τῆς Θείας χάριτος εἶναι πάντοτε ἀνοικτόν. Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ εἶναι: «Δεῦτε πάντες»· «τὸν ἐρχόμενον πρός Με οὐ μὴ ἐκβαλῶ ἔξω»· «οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα ***πᾶς*** ὁ πιστεύων εἰς Αὐτόν, μὴ ἀπόλλυται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».

3) ***Ἡ Πατριαρχικὴ Οἰκονομία*** ἀρχίζει μὲ τὴν ἔξοδον τοῦ Νῶε ἀπὸ τῆς κιβωτοῦ (Γεν. η'. 18) καὶ καταλήγει εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσὴφ (Γεν. ν'. 26).

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐκλέγει ὡρισμένας οἰκογενείας—«πατριάς»—καὶ δι' αὐτῶν, ἰδίᾳ διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, τοῦ πατριάρχου, ἐνεργεῖ, καὶ ἀποκαλύπτει Ἑαυτὸν καὶ τὰς βουλὰς τῆς χάριτος καὶ δικαιοσύνης Του.

Τὸ ἰδιάζον γνώρισμα τῆς οἰκονομίας ταύτης εἶναι ἡ ***κατὰ χάριν ἐκλογή***. Ὁ Θεὸς ἐξ ἰδίας βουλήσεως, ἀγαθότητος καὶ ἀγάπης, ἐξ ὅλου τοῦ ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ κυλιομένου κόσμου, ἐκλέγει τὸν Ἀβραὰμ ὡς βάσιν καὶ ἀρχὴν τοῦ οἴκου τῶν πιστῶν ἐπὶ τῆς γῆς (Ἰησ. Ναυῆ κδ'. 2, 3).

Εἰς τὴν οἰκονομίαν ταύτην ἔχομεν τέσσαρας ἰδιαιτέρους τύπους πνευματικῆς ζωῆς, ὡς ἀπεικονίζονται οὗτοι ἐν τῷ προσώπῳ τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν:

Ἐν τῷ Ἀβραὰμ ἔχομεν τὴν ***Πίστιν***.

Ἐν τῷ Ἰσαὰκ τὸν καρπὸν τῆς πίστεως, ***τὴν θέσιν τοῦ Υἱοῦ***.

Ἐν τῷ Ἰακὼβ τὸν καρπὸν τῆς Υἱότητος, τὴν ***Ὑπηρεσίαν***.

Ἐν τῷ Ἰωσὴφ τὸν καρπὸν τῆς ὑπηρεσίας, ***ἐξουσίαν καὶ δόξαν***.

4) ***Ἡ Μωσαϊκὴ οἰκονομία*** ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν (Ἐξόδ. ιδ', 22) καὶ τελευτᾷ μὲ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου (Ματθ. ια'. 13).

Ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ταύτῃ ἔχομεν ***προϊοῦσαν*** ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκονομίᾳ ὁ Θεὸς ἐκλέγει ἓν μόνον ἄτομον—τὸν Νῶε. Ἐν τῇ τρίτῃ ἐκλέγει ἕνα οἶκον—τὸν τοῦ Ἀβραάμ. Καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ ταύτῃ ἐκλέγει ἓν ἔθνος διὰ τοὺς σκοπούς του—τὸ Ἰσραηλιτικόν. Τὸ ἔθνος τοῦτο ὁ Θεὸς ἀποχωρίζει δι' Ἑαυτόν, ὡς μνημεῖον τῆς χάριτός Του, ὡς μαρτυρίαν τῆς ἑνότητός Του καὶ ὡς κληρονόμον τῆς διαθήκης Του, ἀπολύτου, ἐλευθέρας καὶ ἄνευ ὅρων. Πλὴν τὸ ἔθνος τοῦτο περιφρονεῖ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπάγει ἑαυτὸ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ

Νόμου. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Νόμος γίνεται ἡ βάσις τῆς σχέσεως τοῦ Ἰσραὴλ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Τότε διὰ πρώτην φορὰν ἐδόθη τὸ Σάββατον ὡς ἐντολή. Διὸ καὶ τὸ Σάββατον καὶ ὁ Νόμος ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς καὶ «κατ' οἰκονομίαν» εἰς μόνον τὸν Ἰσραήλ. Εἶναι ἑπομένως ἀσυγχώρητον ν' ἀποσπῶμεν τὸν Νόμον καὶ τὸ Σάββατον ἀπὸ τὴν Μωσαϊκὴν οἰκονομίαν καὶ νὰ τὰ ἐπιβάλλωμεν εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πνεύματος—νὰ συγχέωμεν τὸ ὄρος Σινὰ μὲ τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀπαράλλακτα ὡς νὰ συνεχέομεν τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι μὲ τὴν περίοδον τῆς παλιγγενεσίας μετὰ τὸ 1821.

5) ***Ἡ Μεσσιανικὴ περίοδος*** ἔχει τὴν ἀφετηρίαν της ἀπὸ τὸ βάπτισμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ (Ἰωάν. α'. 28, 31) καὶ τὸ τέλος της εἰς τὸν Σταυρὸν (Ἰωάν. ιθ'. 30).

Ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ταύτῃ ὁ Θεὸς φανεροῦται ἐν σαρκί. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ κατέρχεται εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐκπληροῖ τὴν διαθήκην τῆς ἐπαγγελίας πρὸς τὸν Ἰσραὴλ (Ματθ. ις'. 24, Ρωμ. ιε'. 8, Γαλ. δ'. 4, 5).

Ἐντεῦθεν ὁ Χριστός, ὡς ὁ Ἄγγελος τῆς Διαθήκης, ἀποστέλλεται μόνον πρὸς τ' ἀπολωλότα πρόβατα τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, καὶ διὰ τοῦτο ἀρνεῖται νὰ δεχθῇ τὴν αἴτησιν τῆς Συροφοινίσσης Ἐθνικῆς γυναικὸς ἐπὶ τῇ βάσει Ἰουδαϊκῆς ἀξιώσεως· ἐπίσης ἐντέλλεται εἰς τοὺς μαθητάς Του νὰ μὴ ἀπέλθωσιν «εἰς ὁδὸν ἐθνῶν», καὶ νὰ μὴ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰμὴ μόνον πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

(ἀκολουθεῖ)

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, *ὑπὸ Κ. Καρναπᾶ*) *I. M. Haldeman.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(συνέχεια)

Ε'. Τὸ κατηγορητήριον.

Κεφ. α'. 24—32.

Ἐδ. 24—25. ***«Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν Κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν».***

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἄνθρωπος παύσῃ νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεόν, δὲν δύναται πλέον νὰ κρατήσῃ τὴν θέσιν του ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, Ὅταν χάσῃ τὸν Θεόν, χάνει καὶ τὸν ἑαυτόν του· δηλαδή, ἐνῷ ζητεῖ νὰ τοποθετήσῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος τῶν ἀξιῶν, εὑρίσκεται εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα. Ὑπάρχει στενωτάτη σχέσις μεταξὺ τῆς στάσεως, τὴν ὁποίαν κρατεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ζωῆς. Ἄς μὴ μᾶς παραπλανήσῃ τὸ γεγογὸς ὅτι ὑπάρχουν πρόσωπα μὴ ἀναγνωρίζοντα Θεόν, διατηροῦντα ὅμως ὑψηλὰς σχετικῶς ἠθικὰς ἀρχάς. Δὲν εἶναι προϊόντα τῶν ἰδεῶν

των. Εἶναι ἡ ἔμμεσος ἐπίδρασις ἐκείνων, τῶν ὁποίων αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ πηγάζουν ἀπὸ πίστιν ζῶσαν εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφαιρέσατε ἀπὸ μίαν κοινωνίαν τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀποκόπτετε αὐτομάτως ἀπὸ τῆς μόνης πηγῆς πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀποκοπῆς ἴσως καθυστερήσῃ ὀλίγον, ἀλλ' ἀφεύκτως θὰ ἔλθῃ. Διότι ὁ Θεὸς ἀποσύρεται καὶ ἀφίνει τὸν ἄνθρωπον νὰ βαδίσῃ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον μόνος του ἐξέλεξεν. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν περιέχουν οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου: «***διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεός***». Ἡ κατάπτωσις ἔρχεται ὡς φυσικὴ συνέπεια. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠθέλησεν ἐλευθέρως νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεόν· παρεδόθη λοιπὸν αἰχμάλωτος ***εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς καρδίας του***, δηλαδὴ εἰς τὴν μοιραίαν ἐξουσίαν τοῦ σαρκικοῦ «ἐγώ». Παρεδόθη ὑπὸ τίνος; ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἢ αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ καταχρήσει τῆς ἐλευθερίας του προὐκάλεσε τὴν μοιραίαν παράδοσίν του; Ἀπέκλεισε τὸν Θεὸν καὶ ὁ Θεὸς ἀπεσύρθη.

Ὁ δὲ καρπός, ὁ ὁποῖος προκύπτει ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῇ καρδίᾳ θέσις διὰ τὸν Θεόν, εἶναι ἀκαθαρσία, ἠθικὸν μόλυσμα. Ἡ καρδία, ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ ἦναι κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ, καταντᾷ ἑστία μιασμάτων. Τοιοῦτον δὲ εἶναι τὸ κατάντημα, ὥστε ἐνῷ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν Θεὸν οἱ ἄνθρωποι ἐπεζήτησαν νὰ ὑπερτιμήσουν ἑαυτούς, τὸ μόνον ὅπερ κατώρθωσαν εἶναι νὰ ἀτιμάζωνται τὰ σώματα αὐτῶν μεταξὺ αὐτῶν, διὰ τῆς αὐτοκαταχρήσεως καὶ πάσης ἄλλης διαστροφῆς. Ὁποῖος ἐξευτελισμὸς τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἦναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος!

Καὶ διὰ νὰ δείξῃ πόσον στενὴ εἶναι ἡ σχέσις μεταξὺ τῆς ἠθικῆς πτώσεως καὶ τῆς περὶ Θεοῦ ἀντιλήψεως, ἐπαναλαμβάνει ὅσα ἀνωτέρω ἐξέθεσεν (ἐδ. 23): «Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ψεῦδος καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσιν μᾶλλον παρὰ τὸν Κτίσαντα». Ἀναφέρεται βεβαίως καὶ πάλιν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Πᾶσαν τιμὴν ἢ δόξαν ὀφειλομένην εἰς τὸν Θεὸν καὶ μόνον ἐὰν τὴν ἀποδίδωμεν εἰς κτίσματα Αὐτοῦ—πρόσωπα ἢ πράγματα—τὴν ἀφαιροῦμεν οὐσιαστικῶς ἀπὸ Ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀνήκει. Ἑπομένως κινούμεθα μέσα εἰς τὸ ψεῦδος.

«***Ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας***. Εἴτε ἀποδίδουν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν Θεὸν τὴν ὀφειλομένην τιμὴν καὶ προσκύνησιν εἴτε ὄχι, Ἐκεῖνος παραμένει εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἡ δόξα Του δὲν ἐπισκιάζεται διὰ τῆς ἀγνωμοσύνης τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ δοξολογία αὐτὴ ἔρχεται ὡς φωτεινὴ ἀκτὶς μέσα εἰς τὴν σκοτεινὴν εἰκόνα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν ἐκθέτει ἐνώπιόν μας ὁ Ἀπόστολος.

Ἐδ. 26-27. Ὅπως ὁ ἰατρὸς δὲν διστάζει νὰ θέσῃ τὴν χειρουργικήν του μάχαιραν εἰς τὴν πληγὴν διὰ νὰ ἀποκόψῃ τὸ σεσηπὸς μέρος, οὕτω πως καὶ ὁ Ἀπόστολος μὲ τὴν μάχαιραν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀνὰ χεῖρας δὲν συστέλλεται νὰ φέρῃ εἰς φῶς ὅλην τὴν ἠθικὴν σαπρίαν καὶ ἔκλυσιν, πρὸς τὴν ὁποίαν ὡδήγησεν ἡ ἐσκεμμένη ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Εἶναι φρικτὴ ἡ εἰκών. Τὰ ἀπαίσια πάθη τῆς ὁμοφυλοφιλίας, τὰ καταβιβάζοντα τὸν ἄνθρωπον εἰς βαθμίδα κατωτέραν καὶ τῶν ζῴων, προκαλοῦν ἀποτροπιασμόν. Ἡ περιγραφὴ εἶναι ὠμή. Δυστυχῶς δὲ ἡ ἐπαίσχυντος αὕτη κατάστασις δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸν γνώ-

ρισμα μόνον τοῦ παλαιοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. Καὶ ἡ σημερινὴ «πεπολιτισμένη» κοινωνία μας δὲν εἶναι τελείως ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὸ μίασμα. «Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς (ἴδε σημείωσιν ἐδ. 24) εἰς πάθη ἀτιμίας... **καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες**». Ὑπηρέτησαν ὡς δοῦλοι τὴν ἁμαρτίαν, θερίζουν τώρα τὰς συνεπείας. ***Ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας εἶναι θάνατος.*** Ἐδ. 28. ***«Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα».*** Ὁ νοῦς των καὶ ἡ καρδία των δὲν ἐδόθη εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀσχοληθοῦν σοβαρῶς μὲ τὸν Θεόν· τοὐναντίον ἡ σκέψις των μετὰ περιφρονήσεως ἐστράφη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἀπεδοκίμασαν τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καὶ οὕτω παρέμειναν μὲ ***ἀδόκιμον νοῦν*** — νοῦν ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸ ὀρθόν, νοῦν ἀπὸ τοῦ ὁποίου λείπει ἡ φωτίζουσα καὶ ὁδηγοῦσα γνῶσις τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦ ὁποίου φέρονται μοιραίως εἰς τὸ νὰ πράττωσι ***τὰ μὴ πρέποντα.*** Ἡ ἁμαρτία ἐθόλωσε τόσον πολὺ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ὥστε παραδίδεται χωρὶς βάσανον εἰς τόσον ἀνοήτους καὶ κατωτέρας τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας κακίας, τὰς ὁποίας τὸ λογικὸν—ἐὰν ἦτο ἀπηλλαγμένον τῆς ἁμαρτίας—θὰ ἀπεστρέφετο.

Ἐδ. 29 - 31. ***«Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας».***

Εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν ταύτην τῶν καρπῶν τῆς ἁμαρτωλῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δὲν φαίνεται ν' ἀκολουθῇ ὁ Ἀπόστολος καμμίαν ὡρισμένην σειράν, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ περιλάβῃ πᾶσαν ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἀποστασίας.

Πεπληρωμένους. Οὐχὶ ἁπλῶς περιέχοντας, ἀλλὰ πλήρεις, ἐκχειλίζοντας, οὕτω καὶ ***μεστούς.***

Ἀδικία. Ἐδῶ πρέπει νὰ νοηθῇ ἡ παραβίασις τῶν δικαιωμάτων τοῦ πλησίον.

Ψιθυριστάς, καταλάλους. Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο; Οἱ πρῶτοι διαδίδουν κατηγορίας ἢ συκοφαντίας «ὑπὸ ἐχεμύθειαν», οἱ δεύτεροι ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως ἢ συστολῆς κακολογοῦν ἀθῴους τε καὶ μή. ***Θεοστυγεῖς·*** πράγματι σημαίνει «μεμισημένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» καὶ οὐχὶ «μισόθεοι», ὡς ἑρμηνεύουν οἱ πλεῖστοι τῶν σχολιαστῶν, ἂν καὶ ἡ λογικὴ συνέχεια φέρει μᾶλλον τὸ δεύτερον ὡς φυσικώτερον, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀπόστολος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀνθρωπίνης καταπτώσεως. Βεβαίως ὁ ἄνθρωπος προκαλεῖ τὸ μῖσος τοῦ Θεοῦ, μῖσος ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία ἑδρεύει ἐντὸς τῆς καρδίας του. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθπωπος διὰ τῆς ἀγνωμοσύνης του καὶ τῆς πείσμονος ἐμμονῆς του εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἐξελίσσεται εἰς μισόθεον.

Ἐφευρετὰς κακῶν. Ἐπιδιδομένους εἰς συστηματικὴν ὀργάνωσιν τοῦ κακοῦ καὶ ἐφευρίσκοντας ὁλοὲν καὶ νέας μεθόδους κακοποιΐας.

Ἀσυνθέτους, ἤτοι παραβιάζοντας συνθήκας.

Ἐδ. 32. ***«Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευ-***

δοκοῦσι τοῖς πράσσουσιν». ***Τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ,*** ὁ ἀναπόφευκτος νόμος τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ θεσπισθείσης ἠθικῆς τάξεως.

Ἐπιγνόντες, διὰ τῆς μαρτυρίας τῆς κτίσεως καὶ τῆς συνειδήσεως (ἐδ. 19-21)· ***ἄξιοι θανάτου,*** ἄξιοι τῆς αὐστηροτέρας δυνατῆς τιμωρίας (παράβ. Πράξ. κη'. 4).

Οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσι. Ἴσως ἠδύναντο νὰ ἰσχυρισθοῦν ὅτι κάποια δύναμις ἀνωτέρα τῆς ἰδικῆς των τοὺς παρασύρει· ***ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι,*** ἐπιδοκιμάζουν καὶ ἐνθαρρύνουν τοὺς ἄλλους εἰς τὸ κακόν, εὐχαριστοῦνται νὰ βλέπουν τοὺς ἄλλους πράττοντας ἀντίθετα πρὸς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

* * *

Πόσον σκοτεινὴ εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἀνθρωπίνης διαφθορᾶς! ὁ Ἀπόστολος ἐχρησιμοποίησε τὰ μελανώτερα χρώματα, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ πιστὴν εἰκόνα τῆς ἁμαρτίας. Ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς φοβερᾶς ἀσθενείας ἐξετέθησαν ἐνώπιόν μας. Καὶ πρὸς ποῖον σκοπόν; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι κῆρυξ εἰρήνης καὶ ἁγιότητος, διδάσκαλος τῆς ζωῆς, τῆς πίστεως καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἀναγνώστας του εἰς τὴν γνῶσιν καὶ ἀποδοχὴν αἰωνίου χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐφανερώθη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν προσπαθεῖ νὰ δείξῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἑαυτόν του, νὰ τοῦ ἀποδείξῃ ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου εἶναι ἔνοχος ἁμαρτωλός. Τὸ Εὐαγγέλιον ἀσκεῖ τὴν εὐεργετικήν του ἐπίδρασιν μόνον εἰς μίαν συνείδησιν, ἡ ὁποία ἔχει ἀφυπνισθῆ ὡς πρὸς τὴν ἐνοχήν της. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει συναίσθησις τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, δυνάμεθα νὰ συζητῶμεν ἀκαδημαϊκῶς ἐπὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς Θείας ἀποκαλύψεως. Ἀλλ' ὅταν τὸ προσωπεῖον ἀφαιρεθῇ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποκαλυφθῇ ὁποῖος εἶναι ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, τότε εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ματαίας συζητήσεις, νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐνοχήν του καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ πλούσιον ἔλεος τοῦ συγχωροῦντος Θεοῦ.

Πρὶν ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τῆς χάριτος πρέπει νὰ ἀπαγγελθῇ ἡ κατηγορία,

ΣΤ'. Ἀναπολόγητοι πάντες.

Κεφ. β'. 1—17.

Ἐδ. 1. ***«Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων».***

Μηδεὶς ἄς ἀπατηθῇ νομίζων ὅτι ἡ μαύρη εἰκὼν τῆς πτώσεως καὶ τῆς ἐνοχῆς εἶναι ξένη πρὸς αὐτόν. Μὴ ζητῇς νὰ ἐκφύγῃς τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἀποδοκιμασίας τῆς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων καὶ τῆς κατακρίσεώς της. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀποδεικνύεις τὴν ὑποκρισίαν σου καὶ ἐπαυξάνεις τὴν ἐνοχήν σου. Μὴ ὁμιλῇς λοιπὸν ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας ὡς ἐὰν σὺ ἦσο ἀπηλλαγμένος αὐτῆς. Περιλαμβάνεσαι μέσα εἰς τὸ κατηγορητήριον τοῦ Θεοῦ. Ἂν καὶ ἀποδοκιμάζῃς τὴν ἁμαρτίαν, ἐὰν ἐξετάσῃς καλῶς τὸν ἑαυτόν σου, εἰς τὸ βάθος, θὰ εὕρῃς ὅτι μένεις ***ἀναπολόγητος,*** διότι συλλαμβάνεσαι πράττων ἐκεῖνα ἅτινα ἀποδοκιμάζεις εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐντός σου, εἰς τὴν καρδίαν σου, ὑπάρχουν ὅσα εὑρίσκεις ἄξια

κατακρίσεως εἰς τοὺς ἄλλους. Οὐσιαστικῶς λοιπὸν ἡ καταδίκη, τὴν ὁποίαν ἐκφέρεις ἐναντίον τῶν ἄλλων, στρέφεται ἐναντίον σου.

Ἐδ. 2. «***Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας***».

Καὶ ἐάν τις ἀπατήσῃ τὸν ἑαυτόν του καὶ βαυκαλισθῇ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ἀθῷος καὶ δίκαιος, ἄς λάβῃ ὑπὸ σημείωσιν ὅτι ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς του γνώμης καὶ κρίσεως, ὑπεράνω τῆς κρίσεως τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους δυνατὸν νὰ ἐξαπατᾷ, ὑπάρχει ἡ ***κρίσις τοῦ Θεοῦ***. Πρὸ αὐτῆς καλεῖσαι, ὦ ἄνθρωπε, λέγει ὁ Ἀπόστολος. Ἑκὼν ἄκων θὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃς. Καὶ ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ***εἶναι κατὰ ἀλήθειαν***, διότι τιμωρεῖ τὴν ἁμαρτίαν ὅπου ἄν εὑρεθῇ, ἄνευ διακρίσεως προσώπων, καὶ διότι δὲν λαμβάνει ὑπ᾿ ὄψιν τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον τῆς εὐσεβείας, οὔτε ἱκανοποιεῖται ἀπὸ ἔργα δικαιοσύνης τοῦ σαρκικοῦ ἐγώ. Ἡ ἐξέτασις τοῦ Θεοῦ εἰσέρχεται εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας, ὁπόθεν ζητεῖ εὐθύτητα καὶ εἰλικρίνειαν. Δὲν θὰ ἐμποδισθῇ λοιπὸν εἰς τὸ νὰ φέρῃ εἰς φῶς τὴν κεκρυμμένην ἀποστασίαν ἐν τῇ καρδίᾳ, δὲν θὰ παραπλανηθῇ ἀπὸ τὸ ὑποκριτικὸν προσωπεῖον μιᾶς δῆθεν ἐναρέτου ζωῆς. Ὁ Θεὸς κρίνει οὐχὶ μόνον τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις καὶ λόγους μας ἀλλὰ καὶ τὰ κρυπτὰ αἰσθήματα καὶ ἐλατήρια τῆς καρδίας μας.

Ἐδ. 3. «***Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ;***»

Ἡ παγὶς τῆς αὐτοδικαιώσεως καὶ ὑποκρισίας εἶναι τόσον φοβερά, ὥστε ὁ Ἀπόστολος ἐπιμένει προσπαθῶν νὰ ἀφυπνίσῃ τοὺς τυχὸν εὑρισκομένους ἐν τῇ οἰκτρᾷ καταστάσει τοῦ Φαρισαίου. Ἡ λογικὴ τοῦ ἐπιχειρήματός του εἶναι ἀκαταμάχητος: Ἀπὸ τὴν ἰδικήν σου κρίσιν δὲν ἐκφεύγει ὁ πλησίον σου· πῶς λοιπὸν σὺ θὰ ἐκφύγῃς ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ; Σύ, ὁ ἄνθρωπος, ἐλέγχεις καὶ καταδικάζεις τοὺς ἄλλους δι᾿ ὅ,τι εὑρίσκεις ἄδικον, ἐσφαλμένον, κακόν. Πῶς λοιπὸν περιμένεις νὰ ἐκφύγῃς σὺ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν καταδίκην τοῦ Θεοῦ δι᾿ ὅσα ὑπάρχουν ἐν σοὶ ἄδικα καὶ ἁμαρτωλά; Ξύπνησε, διότι αὐτὴ αὕτη ἡ κρίσις, τὴν ὁποίαν ἐκφέρεις διὰ τοὺς ἄλλους, σὲ καταδικάζει.

(ἀκολουθεῖ) ***Μ. Κυριακάκης.***

ΒΟΗΘΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΧΡΗΜΑΤΑ

Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι μὲ φιλανθρώπους καρδίας καὶ ἀγαθὰς κλίσεις, οἵτινες νομίζουν ὅτι δὲν δύνανται νὰ κάμουν καλὸν εἰς τὸν κόσμον, διότι δὲν ἔχουν χρήματα. Ζηλεύουν ἐκείνους, οἵτινες ἔχουν τὰ πλούτη, ὄχι διὰ τὰ πλούτη των, ἀλλὰ διότι νομίζουν ὅτι αὐτοὶ μόνον δύνανται νὰ ἐλαφρύνουν τὰ βάρη τῶν πτωχῶν καὶ οὐσιαστικῶς νὰ βοηθήσουν ἐκείνους οἵτινες ἔχουν ἀνάγκας.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ὑπάρχουν ἀνάγκαι εἰς τὸν κόσμον, τὰς ὁποίας μόνον μὲ χρῆμα δύναται κανεὶς νὰ θεραπεύσῃ. Φιλανθρωπικὰ μόνον αἰσθήματα δὲν πληρώνουν τὸ ἐνοίκιον τῆς χήρας, οὔτε προμηθεύουν φάρμακα εἰς τοὺς

πτωχοὺς ἀσθενεῖς, οὔτε θέτουν ὑποδήματα εἰς τοὺς γυμνοὺς πόδας τῶν ὀρφανῶν. Ἐφ' ὅσον ἡ Κοινωνία ἐξακολουθεῖ τὴν παροῦσαν πορείαν της, πάντοτε θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη ὅπως ἡ φιλανθρωπία ἐκδηλοῦται μὲ δωρεὰς χρημάτων.

Ἐν τούτοις εἰς ἐννέα ἐπὶ δέκα περιπτώσεων δὲν εἶναι τὸ χρῆμα ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου οἱ πλησίον ἡμῶν ἔχουν ἀνάγκην. Ὑπάρχουν ἐνδεεῖς, οἱ ὁποῖοι ὅ,τι χρειάζονται δὲν εἶναι νὰ σηκώσωμεν τὰ ὑλικὰ βάρη των, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔθηκεν ἐπ' αὐτούς, ἀλλὰ νὰ ἐνισχύσωμεν τὰς ψυχάς των μὲ θάρρος καὶ ἐλπίδα, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ τὰ φέρουν μόνοι των. Ὑπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ κάμωμεν δὲν εἶναι νὰ ἀναλάβωμεν ἡμεῖς τὸν ἀγῶνα τοῦ πλησίον μας, ἀλλὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνωμεν νὰ τὸν φέρῃ εἰς πέρας μόνος του. Εἶναι ἀμφίβολος καλωσύνη νὰ λύωμεν ἡμεῖς τὰ δύσκολα προβλήματα τοῦ ἀγωνιζομένου τέκνου μας διὰ νὰ τὸ εὐκολύνωμεν· θὰ ἦναι ὅμως ἀληθὴς βοήθεια ἐὰν δείξωμεν εἰς αὐτὸ πῶς νὰ τὰ λύσῃ μόνος του.

Αἱ εὐκαιρίαι καὶ αἱ εὐκολίαι, τὰς ὁποίας ἔχομεν διὰ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἄλλους εἰς τὰς πολλαπλᾶς των ἀνάγκας, εἶναι τόσον πολλαί, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀριθμηθοῦν. Πάραδείγματος χάριν: Συναντῶμεν φίλον τινά, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχή, διὰ κάποιον λόγον εἶναι βεβαρυμένη μὲ θλῖψιν. Σταματῶμεν δι' ὀλίγας στιγμάς, ἀκούομεν μὲ προσοχήν, μὲ ὑπομονὴν καὶ μὲ συμπάθειαν τὴν θλῖψιν του· ἔπειτα ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτὸν λόγους τινὰς παρηγορίας, ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐλπίδος. Εἰς πολλὰς περιστάσεις ἡ βοήθειά μας αὐτὴ εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐλαφρύνῃ καὶ τὸ πλέον δύσκολον φορτίον τοῦ φίλου μας, καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν καρδίαν του τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαράν. Εἷς νέος τὴν ἡλικίαν, γείτων μας, βλέπομεν ὅτι ἀρχίζει νὰ εἰσέρχηται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, καὶ κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς. Λαμβάνομεν ἐνδιαφέρον δι' αὐτόν, τὸν πλησιάζομεν, τὸν σχετιζόμεθα, ἐπιδαψιλεύομεν εἰς αὐτὸν εἰλικρινῆ φιλίαν καὶ ἀγάπην, ἐξακολουθοῦμεν μὲ προφανῆ στοργὴν νὰ δεικνύωμεν εἰς αὐτὸν τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν κερδίζομεν καὶ τὸν σώζομεν ἀπὸ βέβαιον ὄλεθρον!

Δὲν ὑπάρχει ὅριον εἰς τὰς περιπτώσεις, αἵτινες μᾶς παρουσιάζονται καὶ καθ' ἃς δυνάμεθα, χωρὶς νὰ ἔχωμεν οὔτε πλούτη, οὔτε δύναμιν, οὔτε ἐξαιρετικὰ χαρίσματα, νὰ ἔλθωμεν ἀρωγοὶ εἰς τοὺς πλησίον μας. Μόνη ἡ εἰλικρινὴς διάθεσις τῆς συμπαθούσης ψυχῆς μας καὶ τὸ γνήσιον ἐνδιαφέρον μας ἀρκοῦν διὰ νὰ προσφέρωμεν πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τοὺς πολλαπλῶς ἀγωνιζομένους ἢ ὁπωσδήποτε ὑποφέροντας πλησίον μας. «Ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐγὼ δὲν ἔχω», εἶπεν ὁ Πέτρος εἰς τὸν παρὰ τὴν Ὡραίαν Πύλην ἐπαιτοῦντα χωλόν, «ἀλλ' ὅ,τι ἔχω, τοῦτο σοὶ δίδω». Ὅ,τι δὲ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἦτο ἀπείρως ἀνώτερον τοῦ χρυσίου καὶ ἀργυρίου. Εἶπεν εἰς αὐτόν: «Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἐγέρθητι καὶ περιπάτει»· ἔπειτα κρατήσας αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τὸν ἔστησεν ἐπὶ τοὺς πόδας του!

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον θαῦμα· εἶναι καὶ παράδειγμα· εἶναι μάθημα, δι' οὗ διδασκόμεθα ὅτι ὑπάρχουν καὶ πράγματα καλλίτερα τοῦ χρυσίου καὶ ἀργυρίου, μὲ τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Εἰς ὅλους μας εἶναι δυνατὸν χωρὶς χρήματα ἢ ἄλλα ἰσχυρὰ μέσα νὰ καταστήσωμεν ἑαυτοὺς εὐεργετικοὺς καὶ χρησίμους εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν ἀναγκῶν καὶ παθημάτων. Ἡ συμπάθεια εἶναι καλλιτέρα ἀπὸ τὰ χρήματα, ἐπίσης ἡ ἐνθάρρυνσις, ἡ παρηγορία, τὸ ἐνδιαφίρον μας διὰ τοὺς ἄλλους.

Δίδοντες ταῦτα, δίδομεν τὴν καρδίαν μας, δηλαδὴ τὸν ἑαυτόν μας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλησίον μας. Ὁ Χριστὸς δὲν ἔδωκε χρήματα εἰς τὸν κόσμον, ἔδωκεν ὅμως τὸν ἑαυτόν Του, τὴν ἀγάπην Του, πᾶσα δὲ ψυχὴ πλησιάζουσα Αὐτὸν μὲ πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην βοηθεῖται καὶ πλουτίζεται ἀφθόνως. Ἂς Τὸν μιμηθῶμεν εἰς τοῦτο· κανεὶς γνήσιος ὀπαδός Του δὲν εἶναι τόσον πτωχός, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τὸ πράξῃ!

Βοστώνη. ***Χ. Γ. Τόκας.***

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ἀποδεικνυομένη ὑπὸ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐτῶν 1925—1934

ΥΠΟ

ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΑΡΣΤΟΝ (Sir Charles Marston, F.S.A,)

[Κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Οἱ Ποιμένες Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου.

Ὅσοι ἐμελέτησαν τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου ἐνθυμοῦνται ὅτι πρὸ τῆς λεγομένης 18ης Αἰγυπτιακῆς Δυναστείας, ἡ Αἴγυπτος κατεκτήθη καὶ ἐκυβερνήθη ὑπὸ σειρᾶς βασιλέων ἀνηκόντων εἰς λαόν τινα ξένον (πιθανῶς μίαν Ἀραβικὴν φυλὴν) ὀνομαζόμενον ***Ὕκ-σος***. Τοὺς βασιλεῖς τούτους ὁ Ἑλληνομαθὴς Αἰγύπτιος ἱστορικὸς Μανέθων ἀποκαλεῖ «Ποιμένας Βασιλεῖς», λέγων ὅτι τοῦτο σημαίνει ἡ ὀνομασία Ὕκ-σος.

Περὶ τῶν Ὕκ-σος ἐλάχιστα ἦσαν γνωστὰ μέχρι σχεδὸν τῶν ἡμερῶν μας· ἀλλ' αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν ἔφερον εἰς φῶς διάφορα στοιχεῖα, ἅτινα διαπιστώνουν ὅτι ἡ μυστηριώδης αὐτὴ φυλὴ ἐκυριάρχησεν ὄχι μόνον ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, ὅπου ἡ κυριαρχία των διήρκεσεν ἀκόμη μακρότερον χρόνον ἢ ἐν Αἰγύπτῳ. Κατὰ τὸν Μανέθωνα (ὅστις ἤκμασε κατὰ τὸν 3ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ), οἱ Ὕκ-σος ἐκυριάρχησαν τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ 510 ἔτη, ἕως οὗ ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ Πήτρυ (Sir Flinders Petrie), ὅστις ἀνεκάλυψε καὶ ἀνέσκαψε τὴν Ἄβαριν, τὸ μέγα στρατόπεδον τῶν Ὕκ-σος ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ διαφόρους ἄλλας τοποθεσίας, ὅπου εὑρέθησαν λείψανα τοῦ λαοῦ τούτου, ὑπολογίζει (στηριζόμενος εἰς τὰ εὑρήματα ταῦτα) ὅτι ἡ κυριαρχία αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ διήακεσεν ἐπὶ 800 σχεδὸν ἔτη, ἤτοι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 2371 μέχρι τοῦ 1583 π. Χρ. Ἐπειδὴ δὲ εὑρέθησαν παρόμοια στρατόπεδα καὶ ὀχυρώματα ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ Ὕκ-σος ἦσαν κύριοι ὄχι μόνον τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ καὶ τῶν χωρῶν τούτων. Κατὰ τὸν Μανέθωνα, μάλιστα, ὅταν

ἐξεδιώχθησαν ἐξ Αἰγύπτου, ἀπεσύρθησαν πρὸς βορρᾶν εἰς τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην.

Ὁ Ἰουδαῖος ἱστορικὸς Ἰώσηπος (εἰς τὸν Κατὰ Ἀπίωνος λόγον του) ἀποκαλεῖ τοὺς Ὑκ-σος «ἡμετέρους προγόνους», ἤτοι, προγόνους τῶν Ἑβραίων. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ κατήγοντο ἐκ τοῦ Ἀβραὰμ (ὅστις, ὡς θέλομεν ἀποδείξει εἰς ἄλλο κεφάλαιον, ἐγεννήθη περὶ τὸ ἔτος 2160 π. Χρ.), εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ Ἰώσηπος, ὀνομάζων τοὺς Ὑκ-σος προγόνους τῶν Ἑβραίων, ἀναφέρεται ὄχι εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλ' εἰς τοὺς Ἑβραίους ἐν γένει, ἐξ ὧν εἷλκον τὸ γένος οἱ Ἰσραηλῖται (1).

Πῶς λοιπὸν ὠνομάσθη ἡ Χαναὰν «γῆ τῶν Ἑβραίων ;» Ὄχι, βεβαίως, ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰακὼβ καὶ τῶν δώδεκα υἱῶν του, ἀλλὰ διότι κατῴκουν ἐκεῖ πολυάριθμοι Ἑβραῖοι ἢ Σημῖται, ἤτοι, ἀπόγονοι τοῦ Σήμ., υἱοῦ τοῦ Νῶε. Ἄλλως τε καὶ Ἄραβες ἂν ἦσαν οἱ Ὑκ-σος, ἀνῆκον καὶ οὗτοι εἰς τὴν αὐτὴν προγονικὴν οἰκογένειαν μὲ τοὺς Ἑβραίους.

Ὅπως καθ' ὅλην τὴν ἀρχαίαν ἱστορικὴν περίοδον οἱ κατακτηταὶ τῆς Αἰγύπτου εἰσήλασαν εἰς αὐτὴν πάντοτε διὰ τῆς Παλαιστίνης (Ἀσσύριοι, Πέρσαι, Μ. Ἀλέξανδρος, κτλ.), οὕτω καὶ οἱ Ὑκ-σος ἀναμφιβόλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἠκολούθησαν εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου. Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαιολόγοι ἀνεκάλυψαν καὶ εἰς τὴν παλαιὰν Γάζαν καὶ εἰς τὴν Ἰεριχὼ σαφῆ ἴχνη τῶν Ὑκ-σος. Εἰς τὴν Π. Γάζαν ὁ Πήτρυ ἀνέσκαψε τὰ λείψανα πέντε πόλεων, αἵτινες ἐκτίσθησαν διαδοχικῶς ἡ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην· ἐκ τούτων ἡ μὲν κατωτάτη (καὶ συνεπῶς ἡ ἀρχαιοτάτη) χρονολογεῖται πιθανῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 3000 π. Χρ., ἡ δὲ τρίτη ἀνήκει εἰς τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ ἔτους 2371 ἕως τοῦ 2112 π. Χρ., ἡ δὲ τελευταία εἰς τὴν ἐποχὴν μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν Ὑκ-σος ἐξ Αἰγύπτου.

Ὁ δὲ καθηγητὴς Γκάρσταγγ (Garstang) εἰς τὴν Ἰεριχώ, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως, ἣν κατέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, εὗρε τὰ λείψανα τριῶν ἀρχαιοτέρων πόλεων, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο κατώτεραι δεικνύουν ἐπίδρασιν τοῦ Βαβυλωνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δὲ τρίτη, ἡ ἀμέσως προηγηθεῖσα τῆς Βιβλικῆς πόλεως, ἦτο ὠχυρωμένη κατὰ τὸ ἰδιάζον ὀχυρωτικὸν σύστημα τῶν Ὑκ-σος.

Ἡ Π. Γάζα, κατὰ τὸν Πήτρυ, δεικνύει πολιτισμὸν Ἐλαμιτικόν, ἤτοι, Περσικόν· ὅλαι δὲ αἱ νεώταται ἔρευναι τῆς ἀρχαιολογίας τείνουν εἰς τὸ νὰ πιστοποιήσουν ὅτι ἡ ἀρχαία Ἐλὰμ ἢ Περσία ἦτο τὸ ἀρχαιότατον κέντρον τῶν καλῶν

(1) Ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν νὰ συνταυτίζεται ἡ ὀνομασία «Ἑβραῖος» μὲ τὸ «Ἰσραηλίτης». Ἀλλ' ὑπῆρχον ἀρχικῶς καὶ ἄλλοι Ἑβραῖοι, ἐκτὸς τοῦ Ἀβραάμ. Οὗτος δὲν ἦτο ὁ πρῶτος καὶ ὁ μόνος Ἑβραῖος, ἀφοῦ ἡ Γραφὴ τὸν ὀνομάζει «Ἄβραμ τὸν Ἑβραῖον» (Γεν'. ιδ' 13). Ὁ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγει περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἐκλάπη «ἐκ τῆς γῆς τῶν Ἑβραίων» (Γεν'. μ'. 15). Ἐκ δὲ τῆς Γραφῆς μανθάνομεν ὅτι ὁ Ἀβραὰμ εἶχεν ἐκτὸς τοῦ Ἰσαὰκ καὶ ἄλλους υἱούς, τοὺς ὁποίους ζῶν ἔτι ἀπεμάκρυνε πρὸς τὴν «γῆν τῆς Ἀνατολῆς» (Γεν'. κε', 1—6) καὶ οἱ ὁποῖοι φαίνεται ὅτι ἀπετέλεσαν ἰδίας φυλὰς Ἑβραϊκὰς ἢ Σημιτικάς, ὅπως ἄλλως τε καὶ ὁ Ἰσμαὴλ (Γεν'. κε'. 12—18). Ἐπίσης ὁ Ἀβραὰμ εἶχε καὶ δύο ἀδελφούς, τὸν Ναχώρ, ὅστις εἶχε πολυαρίθμους ἀπογόνους κατοικοῦντας ἐν Μεσοποταμίᾳ (Γεν'. ια' 22. κβ'. 20, κδ'. 10), καὶ τὸν Χαράν, πατέρα τοῦ Λώτ, ἐξ οὗ ἐβλάστησαν οἱ Μωαβῖται καὶ οἱ Ἀμμωνῖται (Γεν. ια'. 27, ιθ'. 37,38) Πάντες οἱ ἀπόγονοι οὗτοι ἦσαν Ἑβραῖοι ἀλλ' οὐχὶ Ἰσραηλῖται.

τεχνῶν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον αὗται βαθμηδὸν ἐξηπλώθησαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἔφθασαν μέχρι τῆς Ἑλλάδος. Τὸν δὲ Ἐλὰμ ἡ Βίβλος κατονομάζει ὡς τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Σὴμ (Γεν. ι΄. 22). Καὶ ὡς ἐκ τῆς γειτνιάσεως τῆς Βαβυλωνίας πρὸς τὴν Περσίαν, καθίσταταται λίαν πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχε στενὴ σχέσις μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ (ἢ Ἐλαμιτικοῦ) καὶ τοῦ Βαβυλωνικοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις ἐξηπλώθη εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἐπειδὴ δὲ Ἐλαμῖται, Βαβυλώνιοι, Ἄραβες καὶ Ἑβραῖοι ἦσαν ὅλοι Σημῖται, ἤτοι, ἀπόγονοι τοῦ Σήμ, τοῦτο προσεπικυροῖ τὴν ὕπαρξιν Σημιτικῆς κυριαρχίας ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, ἀκόμη καὶ πρὸ τοῦ Ἀβραάμ. Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἀβραὰμ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς Οὔρ τῶν Χαλδαίων, ἀφῆκε χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβραῖοι πρὸ πολλοῦ ἐκυριάρχουν. Μετοικήσας δὲ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, εὗρε χώραν, ἥτις κατῳκεῖτο ἄλλοτε ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Χάμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε [1] ἀλλὰ εἶχεν ἤδη κατακτηθῆ ὑπὸ τῶν Σημιτῶν Ὕκ-σος, οἵτινες ἔπειτα προήλασαν εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ σπουδασταὶ τῆς Βίβλου πολλάκις ἠπόρησαν πῶς συνέβη, ὥστε αὗται αἱ Χαμιτικαὶ φυλαί, αἱ κατοικοῦσαι τὴν Παλαιστίνην, ἀπέκτησαν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν δύναμιν, ἣν εἶχον ὅταν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰ ὅριά των οἱ Ἰσραηλῖται ὑπὸ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ. Ἡ ἐξήγησις ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὴν ὡς ἄνω περιγραφεῖσαν κατάκτησιν τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Σημιτικῶν φυλῶν, αἵτινες ἐπέβαλον εἰς τοὺς κατοίκους τὴν ἰδικήν των γλῶσσαν καὶ τὸν ἰδικόν των πολιτισμόν, ὃν παρέλαβον ἐκ Μεσοποταμίας. (ἀκολουθεῖ)

---

[1] Γεν. θ΄. 18: «ὁ δὲ Χὰμ ἦτο πατὴρ τοῦ Χαναάν». θ΄. 25: «ἐπικατάρατος ὁ Χαναάν. δοῦλος τῶν δούλων θέλει εἶσθαι εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ». ι΄. 15-19: «καὶ ὁ Χαναὰν ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα... καὶ τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον καὶ τὸν Ἀμορραῖον... Καὶ ἦσαν τὰ ὅρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος, καθὼς ὑπάγει τις εἰς Γέραρα, ἕως Γάζης, καὶ καθὼς ὑπάγει τις εἰς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ Ἀδαμὰ καὶ Σεβωεὶμ ἕως Λασά».

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

— Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ νὰ σπεύσουν νὰ ἀνανεώσουν τὰς συνδρομάς των διὰ τὸ ἔτος 1938, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ περιοδικοῦ.

— Ἐάν τινες τῶν περυσινῶν συνδρομητῶν δὲν ἔλαβον τὸ τεῦχος μηνός τινος, παρακαλοῦνται νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν καὶ θέλομεν τοῖς ἀποστείλει τὰ ἐλλείποντα τεύχη.

— Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μας εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου νέον τιμολόγιον τῶν βιβλίων μας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπηνέχθησαν μεταβολαί τινες.